

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

**LUDNOŚĆ, RUCH NATURALNY I MIGRACJE
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2014 R.**

*POPULATION, VITAL STATISTICS AND MIGRATION
IN WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2014*

Informacje i opracowania statystyczne
Statistical information and elaborations

POZNAŃ, $\frac{\text{LIPIEC}}{\text{JULY}}$ 2015

KOMITET REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO *EDITORIAL BOARD OF STATISTICAL OFFICE*
W POZNANIU *IN POZNAŃ*

Przewodniczący *President*

Jacek Kowalewski

Redaktor główny *Editor in chief*

Tomasz Klimanek

Członkowie *Members*

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszka, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

Sekretarz *Secretary*

Emilia Bogacka

Publikacja przygotowana w Dziale Opracowań Zbiorczych *Publication was prepared in Division of Aggregate Studies*
w Wielkopolskim Ośrodku Badań Regionalnych *in Regional Surveys Centre of Wielkopolska*
przez Zespół w składzie: *by group consisting of:*

Agnieszka Bieniek, Emilia Bogacka, Hanna Cieślińska, Urszula Kędzior, Marta Kowalczyk,
Ewa Kowalka, Katarzyna Piętak, Maciej Pilarski, Ewelina Żelobowska

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych *When publishing data of Statistical Office*
Urzędu Statystycznego *– please indicate source*

ISSN 1733-6945

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

ul. Wojska Polskiego 27/29, 60-624 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 200,

Contact fax 61 27 98 100

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://poznan.stat.gov.pl>

Internet address

Cena 18,00 zł

Price

PRZEDMOWA

Publikacja *Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2014 r.* jest cyklicznym opracowaniem poświęconym bieżącej sytuacji demograficznej województwa wielkopolskiego. W zakresie konstrukcji oraz formy prezentacji tegoroczne wydanie nawiązuje do poprzedniej edycji. Pod względem tematyki niniejsza publikacja została natomiast wzbogacona o wyniki prognozy ludności do roku 2050, opracowanej na podstawie liczby i struktury ludności według stanu wyjściowego z dnia 31 grudnia 2013 r. oraz założeń dotyczących tendencji zmian w dzietności, umieralności i migracjach.

Zasadniczą część opracowania stanowią tablice, w których zawarto bogaty zestaw informacji dotyczących m.in. stanu i struktury ludności, ruchu naturalnego, kierunków i natężenia migracji, mediany wieku i przeciętnego trwania życia, a także płodności kobiet i współczynników reprodukcji ludności. Dane zaprezentowano w przekroju terytorialnym, wyniki ilustrując dodatkowo wykresami mapowymi podkreślającymi przestrzenny aspekt analizowanych zjawisk. Podstawowe elementy ruchu naturalnego, takie jak urodzenia, zgony, małżeństwa, separacje i rozwody przedstawiono w ujęciu strukturalnym. Sytuację demograficzną województwa wielkopolskiego ukazano na tle wielkości ogólnopolskich i w odniesieniu do pozostałych województw.

Podsumowaniem opracowania jest komentarz, w którym dokonano syntezy przedstawionych wyników.

Mam nadzieję, że opracowanie *Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie wielkopolskim w 2014 r.* spełni oczekiwania stałych i nowych Odbiorców oraz zachęci do pogłębionej refleksji nad problematyką ludnościową.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

PREFACE

The publication entitled Population, vital statistics and migration in Wielkopolskie Voivodship in 2014 is a periodical statistical review of the demographic situation in the Wielkopolskie Voivodship. In terms of its scope, structure and form of presentation, the publication continues the format of the previous edition. In terms of subject matter while this publication has been enriched on the results of population projection until 2050, compiled on the basis of the number and structure of population according to the initial state as of December 31, 2013 and assumptions about trends in fertility, mortality and migration.

The major part of the review consists of tables which comprise a wide range of information about the population structure, vital statistics, directions and intensity of migration, median age and life expectancy, women's fertility and reproduction rates. Data is presented in territorial breakdowns, using maps to highlight the spatial variation of the phenomena of interest. Basic elements of vital statistics, such as births and deaths, marriages, separations and divorces are broken down by age and sex. The demographic situation of the voivodship is contrasted with figures for the whole country and other voivodships.

The review concludes with a commentary containing a synthesis of the results of survey.

I hope publication Population, vital statistics and migration in Wielkopolskie Voivodship in 2014 will meet regular and new readers' expectations and provoke reflection on the issues of population.

*Director
of the Statistical Office in Poznań*

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J. Kowalewski'.

Jacek Kowalewski, PhD

Poznań, July 2015 r.

SPIS RZECZY**CONTENTS**

		Str. Page
Przedmowa	Preface	3–4
Znaki umowne	Symbols	9
Skróty	Abbreviations	9
Uwagi ogólne	General notes	10
Uwagi metodyczne	Methodological notes	11
Wyniki badań – synteza	Results of surveys – synthetic	19
Stan i struktura ludności	<i>Size and structure of population</i>	19
Ruch naturalny	<i>Vital statistics</i>	20
Małżeństwa.....	<i>Marriages</i>	21
Rozwody i separacje	<i>Divorces and separations</i>	22
Urodzenia	<i>Births</i>	23
Umieralność i trwanie życia	<i>Mortality and life expectancy</i>	25
Migracje ludności.....	<i>Migration of population</i>	26
Typologia demograficzna gmin i powiatów według metody Webba	<i>Demographic typology of gminas and powiats by Webb's method</i>	27
Prognoza ludności do 2050 r.	<i>Population projection until 2050</i>	28
Podsumowanie	<i>Summary</i>	30

SPIS TABLIC**LIST OF TABLES**

		Tabl. Table
TABLICE PRZEGLĄDOWE	REVIEW TABLES	
Stan, ruch naturalny i saldo migracji według podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Population, vital statistics and net migration by subregions, powiats and gminas in 2014</i>	I
Ruch naturalny i saldo migracji według województw w 2014 r.	<i>Vital statistics and net migration by voivodships in 2014</i> ...	II
Podstawowe dane demograficzne dla województwa wielkopolskiego (2000–2014)	<i>Basic demographic data for Wielkopolskie Voivodship (2000–2014)</i>	III
Uszeregowanie gmin województwa wielkopolskiego według wybranych cech w 2014 r.	<i>Arrangement of gminas of Wielkopolskie Voivodship by selected characteristics in 2014</i>	IV
Uszeregowanie powiatów i miast na prawach powiatu województwa wielkopolskiego według wybranych cech w 2014 r.	<i>Arrangement of powiats and cities with powiat status of Wielkopolskie Voivodship by selected characteristics in 2014</i>	V
Uszeregowanie województw według wybranych cech w 2014 r.	<i>Arrangement of voivodships by selected characteristics in 2014</i>	VI
Typologia demograficzna gmin województwa wielkopolskiego według metody Webba w latach 2010–2014.....	<i>Demographic typology of gminas of Wielkopolskie Voivodship by Webb's method in 2010–2014</i>	VII
Typologia demograficzna powiatów województwa wielkopolskiego według metody Webba w latach 2010–2014..	<i>Demographic typology of powiats of Wielkopolskie Voivodship by Webb's method in 2010–2014</i>	VIII

STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI**SIZE AND STRUCTURE OF POPULATION**

Ludność według płci, wieku i miejsca zamieszkania w 2014 r.	<i>Population by sex, age and place of residence in 2014</i>	1
Ludność według płci i wieku oraz podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Population by sex and age as well as subregions, powiats and gminas in 2014</i>	2
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Working and non-working age population by subregions, powiats and gminas in 2014</i>	3

		Tabl. Table
Ludność według biologicznych i edukacyjnych grup wieku oraz podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Population by biological and educational groups of age as well as subregions, powiats and gminas in 2014.....</i>	4
Mediana wieku (wiek środkowy) ludności według płci, miejsca zamieszkania oraz podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Median age of population by sex, place of residence as well as subregions and powiats in 2014.....</i>	5
Powiaty i ludność w powiatach w 2014 r.	<i>Powiats and population in powiats in 2014.....</i>	6
Miasta i ludność w miastach w 2014 r.	<i>Towns and urban population in 2014.....</i>	7
Gminy zamieszkane przez ludność wiejską w 2014 r.....	<i>Gminas inhabited by rural population in 2014.....</i>	8
Ludność według płci, miejsca zamieszkania i województw w 2014 r.	<i>Population by sex, place of residence and voivodships in 2014.....</i>	9
Ludność według płci i wieku oraz województw w 2014 r. ..	<i>Population by sex and age as well as voivodships in 2014</i>	10
Ludność według biologicznych i edukacyjnych grup wieku oraz województw w 2014 r.	<i>Population by biological and educational groups of age as well as voivodships in 2014.....</i>	11
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według województw w 2014 r.	<i>Working and non-working age population by voivodships in 2014.....</i>	12

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

VITAL STATISTICS

Małżeństwa

Marriages

Małżeństwa zawarte w 2014 r. według wieku nowożeńców	<i>Marriages contracted by age of bridegrooms and brides in 2014.....</i>	1 (13)
Małżeństwa zawarte w 2014 r. według poziomu wykształcenia nowożeńców	<i>Marriages contracted by educational level of bridegrooms and brides in 2014.....</i>	2 (14)
Małżeństwa wyznaniowe zawarte w 2014 r.	<i>Church or religious marriages contracted in 2014.....</i>	3 (15)
Małżeństwa zawarte w 2014 r. według podregionów i powiatów.....	<i>Marriages contracted by subregions and powiats in 2014</i>	4 (16)

Separacje

Separations

Separacje orzeczone prawomocnie w 2014 r. według wieku separowanych w momencie wniesienia powództwa..	<i>Separations by age of spouses at the moment of filling petition for separation in 2014.....</i>	5 (17)
Separacje orzeczone prawomocnie w 2014 r. według liczby małoletnich dzieci	<i>Separations by number of underage children in 2014.....</i>	6 (18)
Separacje orzeczone prawomocnie w 2014 r. według podregionów i powiatów	<i>Separations by subregions and powiats in 2014.....</i>	7 (19)

Rozwody

Divorces

Rozwody orzeczone prawomocnie w 2014 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa.....	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filling petition for divorce in 2014.....</i>	8 (20)
Rozwody orzeczone prawomocnie w 2014 r. według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie	<i>Divorces by number of underage children in a marriage in 2014.....</i>	9 (21)
Rozwody orzeczone prawomocnie w 2014 r. według podregionów i powiatów	<i>Divorces by subregions and powiats in 2014.....</i>	10 (22)

Urodzenia

Births

Urodzenia w 2014 r.	<i>Births in 2014.....</i>	11 (23)
Urodzenia żywe w 2014 r. według kolejności urodzenia dziecka i wieku matki	<i>Live births by birth order and age of mother in 2014.....</i>	12 (24)
Urodzenia w 2014 r. według płci oraz podregionów i powiatów	<i>Births by sex as well as subregions and powiats in 2014...</i>	13 (25)
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności w 2014 r. według podregionów i powiatów	<i>Female fertility and reproduction rates of population by subregions and powiats in 2014.....</i>	14 (26)
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności według województw w 2014 r.	<i>Female fertility and reproduction rates of population by voivodships in 2014.....</i>	15 (27)

Tabl.
Table

Zgony	Deaths	
Zgony w 2014 r. według płci i wieku	<i>Deaths by sex and age in 2014.....</i>	16 (28)
Zgony w 2014 r. według płci i wieku oraz podregionów i powiatów	<i>Deaths by sex and age as well as subregions and powiats in 2014.....</i>	17 (29)
Zgony w 2013 r. według wybranych przyczyn i płci zmarłych oraz podregionów i powiatów	<i>Deaths by selected causes and sex of deceased as well as subregions and powiats in 2013</i>	18 (30)
Zgony niemowląt w 2014 r. według płci i wieku	<i>Infant deaths by sex and age in 2014.....</i>	19 (31)
Zgony niemowląt w 2013 r. według wybranych przyczyn ...	<i>Infant deaths by selected causes in 2013</i>	20 (32)
Przeciętne trwanie życia w 2014 r. według województw	<i>Life expectancy by voivodships in 2014</i>	21 (33)

MIGRACJE LUDNOŚCI**MIGRATION OF POPULATION**

Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w 2014 r. według płci i wieku migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants in 2014.....</i>	1 (34)
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w 2014 r. według stanu cywilnego i płci migrantów	<i>Internal migration of population for permanent residence by marital status and sex of migrants in 2014</i>	2 (35)
Migracje ludności na pobyt stały w 2014 r. według płci oraz podregionów i powiatów	<i>Migration of population for permanent residence by sex as well as subregions and powiats in 2014</i>	3 (36)
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w 2014 r. według płci oraz podregionów i powiatów.....	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex as well as subregions and powiats in 2014.....</i>	4 (37)
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w 2014 r. według województwa obecnego i poprzedniego miejsca zamieszkania	<i>Internal migration of population for permanent residence by present and previous voivodship place of residence in 2014.....</i>	5 (38)
Migracje wewnętrzne ludności według podregionów, powiatów i gmin w 2014 r.	<i>Internal migration of population by subregions, powiats and gminas in 2014</i>	6 (39)
Migracje zagraniczne ludności według płci i wieku migrantów w 2014 r.	<i>International migration of population by sex and age of migrants in 2014.....</i>	7 (40)
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały w 2014 r. według kontynentów, krajów oraz płci migrantów	<i>International migration of population for permanent residence by continents, countries as well as sex of migrants in 2014.....</i>	8 (41)
Migracje ludności według województw w 2014 r.	<i>Migration of population by voivodships in 2014.....</i>	9 (42)
Ludność zameldowana na pobyt czasowy ponad 3 miesiące według płci i wieku w 2014 r.	<i>Population registered for temporary stay above 3 months by sex and age in 2014.....</i>	10 (43)
Ludność zameldowana na pobyt czasowy ponad 3 miesiące według płci i stanu cywilnego prawnego migrantów w 2014 r.	<i>Population registered for temporary stay above 3 months by sex and legal marital status of migrants in 2014.....</i>	11 (44)
Ludność zameldowana na pobyt czasowy ponad 3 miesiące według płci, podregionów i powiatów w 2014 r.	<i>Population registered for temporary stay above 3 months by sex, subregions and powiats in 2014.....</i>	12 (45)

PROGNOZA LUDNOŚCI DO 2050 R.**POPULATION PROJECTION UNTIL 2050**

Prognoza ludności według wieku oraz podregionów i powiatów (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050).....	<i>Population projection by age as well as subregions and powiats (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050).....</i>	1 (46)
Prognoza ludności według podregionów i powiatów (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050).....	<i>Population projection by subregions and powiats (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050).....</i>	2 (47)
Prognoza ludności według ekonomicznych grup wieku oraz podregionów i powiatów (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050).....	<i>Population projection by economic age groups as well as subregions and powiats (2015, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050).....</i>	3 (48)

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Str. Page
1. Podział terytorialny województwa wielkopolskiego w 2014 r.	<i>Territorial division of Wielkopolskie Voivodship in 2014</i>	32
2. Ludność według gmin, powiatów i podregionów w 2014 r.	<i>Population by gminas, powiats and subregions in 2014</i>	33
3. Ludność według płci i wieku (2014, 2050).....	<i>Population by sex and age (2014, 2050).....</i>	34
4. Ludność według płci i biologicznych grup wieku w 2014 r.	<i>Population by sex and biological groups of age in 2014</i>	35
5. Zróżnicowanie gmin pod względem udziału liczby dzieci w wieku 0–14 lat oraz osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2014 r.	<i>The diversity of gminas in terms of the share of number of children aged 0–14 years and persons aged 65 years and more in total population in 2014.....</i>	35
6. Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku w 2014 r.	<i>Population by sex and economic groups of age in 2014</i>	36
7. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym według płci w 2014 r.	<i>Non-working age population per 100 persons of working age by sex in 2014.....</i>	36
8. Ludność według płci, ekonomicznych grup wieku i powiatów w 2014 r.	<i>Population by sex, economic groups of age and powiats in 2014.....</i>	37
9. Ludność w wieku poniżej 25 lat w % ludności ogółem według gmin, powiatów i podregionów w 2014 r.	<i>Population at age below 25 years in % of total population by gminas, powiats and subregions in 2014</i>	38
10. Ludność w wieku 65 lat i więcej w % ludności ogółem według gmin, powiatów i podregionów w 2014 r.	<i>Population at age 65 years and more in % of total population by gminas, powiats and subregions in 2014</i>	39
11. Ruch naturalny ludności według gmin, powiatów i podregionów w 2014 r.	<i>Vital statistics by gminas, powiats and subregions in 2014.....</i>	40
12. Ruch naturalny na 1000 ludności (2000–2050).....	<i>Vital statistics per 1000 population (2000–2050).....</i>	41
13. Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2000–2014)	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2000–2014)</i>	42
14. Zgony według płci, wybranych przyczyn i powiatów w 2013 r.	<i>Deaths by sex, selected causes and powiats in 2013</i>	43
15. Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000–2014).....	<i>Life expectancy at 0 age (2000–2014).....</i>	43
16. Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów w 2014 r.	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants in 2014.....</i>	44
17. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały według gmin, powiatów i podregionów w 2014 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence by gminas, powiats and subregions in 2014.....</i>	45
18. Napływ migrantów z innych województw do województwa wielkopolskiego na pobyt stały według płci w 2014 r.	<i>Inflow of migrants from other voivodships to Wielkopolskie Voivodship for permanent residence by sex in 2014.....</i>	46
19. Odpływ migrantów z województwa wielkopolskiego do innych województw na pobyt stały według płci w 2014 r.	<i>Outflow of migrants from Wielkopolskie Voivodship to other voivodships for permanent residence by sex in 2014.....</i>	46
20. Migracje zagraniczne ludności województwa wielkopolskiego na pobyt stały według kontynentów i wybranych krajów w 2014 r.	<i>International migration of population of Wielkopolskie Voivodship for permanent residence by continents and selected countries of Europe in 2014</i>	47
21. Gęstość zaludnienia i saldo migracji według województw w 2014 r.	<i>Population density and net migration by voivodships in 2014.....</i>	48
22. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym według województw w 2014 r.	<i>Working and non-working age population by voivodships in 2014.....</i>	48
23. Ruch naturalny ludności według województw w 2014 r.	<i>Vital statistics by voivodships in 2014</i>	49
24. Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat według województw w 2014 r.	<i>Life expectancy at 0 age by voivodships in 2014</i>	49
25. Typologia demograficzna gmin według metody Webba w latach 2010–2014.....	<i>Demographic typology of gminas by Webb's method in 2010–2014.....</i>	50
26. Typologia demograficzna powiatów według metody Webba w latach 2010–2014	<i>Demographic typology of powiats by Webb's method in 2010–2014.....</i>	51

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form.</i>
„W tym” "Of which"		–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(,)	–	used in figures presents decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	nr (Nr)	=	numer
thous.		<i>thousand</i>	No.	=	<i>number</i>
km	=	kilometr	poz.	=	pozycja
mln		<i>kilometre</i>		=	<i>item</i>
p.proc.	=	punkt procentowy	tabl.	=	tablica
pp		<i>percentage point</i>		=	<i>table</i>
r.	=	rok	m.	=	miasto
		<i>year</i>			<i>city</i>
cd.	=	ciąg dalszy	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw
cont.	=	<i>continued</i>			<i>Journal of Laws</i>
dok.	=	dokończenie	UE	=	Unia Europejska
cont.	=	<i>continued</i>	EU		<i>European Union classification</i>
	=	tom	WE	=	Wspólnoty Europejskie
vol.		<i>volume</i>	EC		<i>European Communities</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji podano w **każdora-zowym podziale administracyjnym**, z wyjątkiem danych:

- dla lat 2000–2001, które podano według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.,
- dla 2010 r., które podano według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

W tablicach zawierających informacje w podziale na **miasta i wieś**, przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

2. Dane prezentowane są w układzie **Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS)**, opracowanej na podstawie wspólnej Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS), obowiązującej w krajach Unii Europejskiej, zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 V 2003 r. (Dz. Urz. UE L 154 z 21 VI 2003 r.). NTS obowiązująca od 1 I 2008 r. do 31 XII 2014 r. wprowadzona została rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 XI 2007 r. (Dz. U. Nr 214, poz. 1573).

Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) opracowana została w oparciu o istniejący zasadniczy trójstopniowy podział kraju na województwa, powiaty i gminy, przy pomocy którego wyodrębnione zostały także dwa dodatkowe nieadministracyjne poziomy, tj. regiony i podregiony. NTS dzieli Polskę na terytorialne, hierarchicznie powiązane jednostki na 5 poziomach, z czego:

- trzy określono jako poziomy regionalne, gdzie:
 - poziom 1 – regiony (6 jednostek) – grupują jednostki szczebla wojewódzkiego,
 - poziom 2 – województwa (16 jednostek),
 - poziom 3 – podregiony (66 jednostek) – grupują jednostki szczebla powiatowego;
- dwa określono jako poziomy lokalne, gdzie:
 - poziom 4 – powiaty i miasta na prawach powiatu (314 + 66 jednostek),
 - poziom 5 – gminy (2479 jednostek).

Województwo wielkopolskie jest podzielone na 6 podregionów, 31 powiatów, 4 miasta na prawach powiatu oraz 226 gmin, z tego 19 miejskich, 91 miejsko-wiejskich i 116 wiejskich.

3. **Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności** w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI); do 2009 r. – zameldowanej na pobyt stały.

Współczynnik zgonów niemowląt jest liczony w odniesieniu do urodzeń żywych w tym samym okresie.

4. **Liczbę ludności na 1 km²** w przekroju jednostek podziału terytorialnego obliczono, w celu uzyskania dokładniejszego wyniku, na podstawie danych o powierzchni wyrażonej w hektarach.

5. **Liczby względne (wskaźniki, odsetki)** obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

6. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

GENERAL NOTES

1. Data in the publication are presented according to the **administrative division in a given period**, excluding data:

- for 2000–2001, which were given according to administrative division as of 31 XII 2002,
- for 2010, which were given according to administrative division as of 31 XII 2011.

In the tables containing information divided into **urban areas and rural areas**, the term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.

2. Data are presented in accordance with the **Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS)**, compiled on the basis of the common classification of territorial units for statistics (NUTS) obligatory in the countries of the European Union according to the Regulation (EC) No. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 V 2003 (Official Journal of the EU L 154, 21 VI 2003). NTS in force from 1 I 2008 to 31 XII 2014 was introduced by the decree of the Council of Ministers of 14 XI 2007 (Journal of Laws No. 214, item 1573).

The Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) was developed on the basis of the existing three-tier division of the country into voivodships, powiats and gminas – within which two additional non-administrative levels were established i.e., regions and subregions. NTS divides Poland into territorial units, hierarchically interrelated at 5 levels, of which:

- three levels were defined as regional, where:
 - level 1 – regions (6 units) – grouping together voivodships,
 - level 2 – voivodships (16 units),
 - level 3 – subregions (66 units) – grouping together powiats);
- two levels were defined as local, where:
 - level 4 – powiats and cities with powiat status (314 + 66 units),
 - level 5 – gminas (2479 units).

Wielkopolskie Voivodship is divided into 6 subregions, 31 powiats, 4 cities with the powiat status and 226 gminas, including 19 urban, 91 urban-rural and 116 rural ones.

3. **Rates concerning vital statistics and migration of the population** according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population actually residing given area (as of 30 VI); to 2009 – registered for permanent residence.

The infant death rate is calculated in relation to live births in the same period.

4. In order to receive more precise results, the number of **population per km²** in the breakdown of units of territorial division was calculated on the basis of data concerning an area measured in hectares.

5. **Relative numbers (indices, percentages)** are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

6. Due to the electronic mode of data processing, in some cases component totals may differ from the amount given in the “total” field.

UWAGI METODYCZNE

I. Źródła i zakres danych

1. Dane o liczbie ludności zostały opracowane **metodą bilansową**:

- dla lat 2000–2009 na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 V 2002 r. oraz danych sprawozdawczości bieżącej,
- od 2010 r. na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 31 III 2011 r. oraz danych sprawozdawczości bieżącej.

Bilansów stanu i struktury ludności dokonuje się według następującego schematu:

Stan ludności na początek okresu (roku, kwartału)

- + urodzenia żywe
- zgony
- + zameldowania na pobyt stały (z innych jednostek podziału terytorialnego i z zagranicy)
- wymeldowania z pobytu stałego (do innych jednostek podziału administracyjnego i za granicę)
- +(-) przesunięcia ludności z tytułu zmian administracyjnych
- = Stan ludności na końcu okresu (roku, kwartału).

2. Źródłem danych sprawozdawczości bieżącej są:

- urzędy stanu cywilnego – w zakresie zarejestrowanych małżeństw, urodzeń i zgonów,
- sądy okręgowe – w zakresie prawomocnie orzeczonych separacji i rozwodów,
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – w zakresie migracji wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały.

II. Objasnienia podstawowych pojęć

Stan i struktura ludności

1. Dane o **liczbie i strukturze ludności** w przekroju terytorialnym opracowano według faktycznego miejsca zamieszkania, czyli ujęto ludność zameldowaną na pobyt stały w danej jednostce podziału terytorialnego (gminie) i tam mieszkającą oraz ludność przebywającą tam czasowo (zameldowaną na pobyt czasowy ponad 3 miesiące; do 2005 r. – ponad 2 miesiące).

2. W tablicach obok roczników wieku oraz tradycyjnych pięcioletnich grup wieku wprowadzono również następujące grupowania:

Ekonomiczne grupy wieku:

- wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety w wieku 0–17 lat,
- wiek produkcyjny – mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat:
 - wiek mobilny (18–44 lata mężczyźni i kobiety),
 - wiek niemobilny (45–64 lata mężczyźni i 45–59 lat kobiety),
- wiek poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety – 60 lat i więcej.

Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym oraz ludność w wieku poprodukcyjnym.

METHODOLOGICAL NOTES

I. Source and scope of data

1. Data on number of population have been compiled using the **balance method**:

- for 2000–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census as of 20 V 2002 as well as data of current reporting,
- since 2010 on the basis of the results of the Population and Housing Census as of 31 III 2011 as well as data of current reporting.

Balances of the size and structure of population are performed according to the following schema:

Size of population at the beginning of the period (year, quarter)

- + live births
- deaths
- + registrations for permanent residence (moving from other units of administrative division and from abroad))
- cancellation of registration for permanent residence (in connection with moving to other units of administrative division and abroad)
- +(-) changes in population size caused by administrative changes
- = Size of population at the end of the period (year, quarter).

2. The source of current reporting are:

- civil status offices – regarding registered marriages, births and deaths,
- regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separation and divorce,
- the Ministry of Interior – regarding internal and international migration of population for permanent residence.

II. Main definitions

Size and structure of population

1. Data on the **number and structure of population** by territorial division were prepared according to the usual place of residence – i.e. including the people registered for permanent residence in a given unit of administrative division (gmina) and living there and people staying there temporarily (registered for temporary residence for over 3 months; until 2005 – for a period of more than 2 months).

2. In tables, apart from years of birth and traditional 5-years age groups, following groupings were added:

Economic age groups:

- pre-working age – males and females aged 0–17,
- working age – males, aged 18–64, and females, aged 18–59:
 - mobility age (18–44 males and females),
 - non-mobility age (45–64 males and 45–59 females),
- post-working age – 65 and more for males and 60 and more for females.

Population of non-working age group is understood as population at pre-working age and population at post-working age.

Biologiczne grupy wieku:

- 0–14 lat – dzieci,
- 15–64 lata – dorośli bez osób starszych,
- 65 lat i więcej – osoby starsze.

Edukacyjne grupy wieku: 3–6 lat, 7–12, 13–15, 16–18, 19–24 lata.

3. Przyrost rzeczywisty ludności stanowi sumę przyrostu naturalnego i salda migracji.

4. Współczynnik feminizacji to liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn.

5. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

6. Współczynnik obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym to liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Ruch naturalny ludności

1. Dane o **ruchu naturalnym ludności** w podziale terytorialnym opracowano w odniesieniu do:

- małżeństw – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacji – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą;
- rozwodów – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka). Nie są uwzględniane przypadki, gdy oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa zamieszkiwali za granicą;
- urodzeń – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgonów – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

2. Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego – ustawa Prawo o aktach stanu cywilnego z dnia 29 IX 1986 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2011 r. Nr 212, poz. 1264). Przepisy prawa rodzinnego reguluje ustawa z dnia 25 II 1964 r. — Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.).

Od 1999 r. – na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. o zmianie ustaw: Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks postępowania cywilnego, Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawy o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 117, poz. 757) – w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu

Biological age groups:

- 0–14 – children,
- 15–64 – adults excluding elderly people,
- 65 and more – elderly people.

Educational age groups: 3–6, 7–12, 13–15, 16–18, 19–24.

3. Actual increase of the population means the sum of natural increase and net migration.

4. Feminization rate is a number of females per 100 males.

5. Median age of population is a parameter determining the exact age, which half of population already exceeded and second half – did not reach yet.

6. Age dependency ratio is the number of the population in the non-working age per 100 persons in the working age.

Vital statistics of population

1. Data regarding the **vital statistics** according to territorial division were compiled as follows:

- marriages – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);
- separations – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for separation;
- divorces – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken). Data exclude divorces in which both spouses were living abroad at the moment of filling petition for divorce;
- births – according to the mother's place of permanent residence;
- deaths – according to the place of permanent residence of the deceased.

2. The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices – the Law on Civil Status Acts dated 29 IX 1986 (unified text: Journal of Laws 2011 No. 212, item 1264). The rules of the family law are regulated by the Act dated 25 II 1964 – Family and Tutelary Code (Journal of Laws No. 9, item 59, with later amendments).

Since 1999 – according to the Act dated 24 VII 1998: the Family and Tutelary Code, the Civil Proceedings Code, the Law on Civil Status Acts, the Act on Relation of the State to the Catholic Church in the Republic of Poland and the other selected acts (Journal of Laws No. 117, item 757) – all marriages are registered in the local civil status offices in Poland, including those based on the internal law of the

Kościół lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie (przy spełnieniu warunków określonych ustawą) podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym, do których należą: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów i Kościół Zielonoświątkowy.

3. Instytucja **separacji** została wprowadzona w Polsce w grudniu 1999 r. ustawą z dnia 21 V 1999 r. o zmianie ustaw Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Kodeks cywilny, Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 52, poz. 532). Prezentowane w tablicach dane dotyczą orzeczonej separacji.

4. Instytucja **rozwodów** została wprowadzona na terenie całego kraju w dniu 1 I 1946 r. dekretem z dnia 25 IX 1945 r. – Prawo małżeńskie (Dz. U. Nr 48, poz. 270). Przepisy prawa rodzinnego reguluje ustawa z dnia 25 II 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964 r. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.).

5. W sprawozdawczości statystycznej jako **urodzenia** pochodzące z roku sprawozdawczego przyjmuje się urodzenia zarejestrowane w danym roku, w tym urodzenia, jakie miały miejsce w latach wcześniejszych (po 31 III 2011 r., tj. po przeprowadzeniu NSP 2011), ale zarejestrowane w roku sprawozdawczym.

Zgodnie z definicjami pojęć dotyczących czasu trwania ciąży, poronień, urodzeń żywych i martwych¹ stosowane są następujące zasady:

- 1) **żywe urodzenie** jest to całkowite wydalenie lub wydobywanie z ustroju matki noworodka, niezależnie od czasu trwania ciąży, który po takim wydaleniu lub wydobywaniu oddycha bądź wykazuje jakiegokolwiek inne oznaki życia, jak: czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli (mięśni szkieletowych) bez względu na to, czy sznur pępowiny został przecięty lub łożysko zostało oddzielone; każdy taki noworodek jest uważany za żywo urodzonego;
- 2) **urodzenie martwe** (zgon płodu) jest to całkowite wydalenie lub wydobywanie z ustroju matki płodu, o ile nastąpiło po upływie 22. tygodnia ciąży, który po takim wydaleniu lub wydobywaniu nie oddycha ani nie wykazuje żadnego innego znaku życia, jak: czynność serca, tętnienie pępowiny lub wyraźne skurcze mięśni zależnych od woli.

Dla celów statystyki dokumentacja medyczna dotycząca okresu okołoporodowego powinna ujmować wszystkie noworodki żywo urodzone, a także płody (urodzenia martwe),

Churches or the Religious Associations. Marriages contracted on the basis of canon law are subordinate to the civil Polish laws and result in the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

*The **religious marriages** may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.*

3. **Separations** as a legal institution were introduced in Poland on December, 1999 on the basis of the Act dated 21 V 1999 – change of Family and Tutelary Code, Civil Code, Civil Procedure Code and other Acts (Journal of Law No. 52, item 532). In tables data concern legally valid separations.

4. **Divorces** as a legal institution were introduced in Poland on 1 I 1946 on the basis of the Act dated 25 IX 1945 – Marriage Law (Journal of Law No. 48, item 270). The regulations of the family law are regulated by the Act dated 25 II 1964 – Family and Tutelary Code (Journal of Laws 1964 No. 9, item 59, with later amendments).

5. All **births** registered in the current year are included in statistical reporting for this year. It regards also children born after March 31, 2011 (i.e. after the reference day of population census), but registered in the reporting year.

According to definitions of phenomena concerning period of gestation, miscarriages, live births and still births¹ the following principles are used:

- 1) **live birth** is the complete expulsion or extraction from mother of an infant, irrespective of the pregnancy duration, which after such separation, breathes or shows any other evidence of life, such as beating of the heart, pulsation of the umbilical cord or definite movement of voluntary muscles, whether or not the umbilical cord has been cut or the placenta was attached; each such a product is considered as live born;
- 2) **still birth** (foetal death) is the complete expulsion or extraction from mother of a foetus, on condition that pregnancy duration reached 22 weeks, which after such separation, not breathes or not shows any other evidence of life, such as beating of the heart, pulsation of the umbilical cord or definite movement of voluntary muscles.

For the purposes of national statistics the medical documentation concerning the perinatal period, should contain all live born infants and fetuses (still births) who weighted

¹ Załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 21 XII 2010 r. w sprawie rodzajów i zakresu dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz.U. Nr 252, poz. 1697, z późn. zm.).

¹ Annex to the decree of the Minister of Health, dated 21 XII 2010 on the kinds and range of the medical documentation (Journal of Laws No. 252, item 1697, with later amendments).

które w chwili urodzenia ważyły co najmniej 500 g, a gdy nie jest znana masa urodzeniowa – urodzone po co najmniej 22 tygodniach trwania ciąży lub osiągające 25 cm długości ciała (od szczytu czaszki do pięty).

Źródłem danych o urodzeniu jest, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Pisemne zgłoszenie urodzenia dziecka”².

Podziału na urodzenia **małżeńskie i pozamałżeńskie** dokonuje urząd stanu cywilnego zgodnie ze stanem faktycznym ustalonym na podstawie przepisu art. 62 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (ustawa z dnia 25 II 1964 r., Dz. U. Nr 9, poz. 59).

6. Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

7. Współczynniki reprodukcji ludności zdefiniowano następująco:

- **współczynnik dzietności ogólnej** oznacza liczbę dzieci, którą urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezienne;
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym (15–49 lat) będzie rodzić z taką częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezienne współczynniki płodności).

8. Współczynnik dynamiki demograficznej jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

9. Kolejność urodzenia dziecka określa, którym z kolei dzieckiem urodzonym przez matkę jest noworodek zarejestrowany w danym roku, przy uwzględnieniu wszystkich poprzednich urodzeń noworodków żywych i martwych.

10. Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

11. Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

Zgonem jest trwałe, czyli nieodwracalne ustanie czynności narządów niezbędnych dla życia, konsekwencją czego jest ustanie czynności całego ustroju. Za **zgon niemowlęcia** uważa się zgon dziecka w wieku poniżej 1 roku, za **zgon noworodka** – zgon dziecka w wieku poniżej 4 tygodni (poniżej 28 dni), przez 0 dni określa się wiek żywo urodzonego noworodka, który nie przeżył 24 godzin.

at least 500 grams at the moment of birth and – if the birth weight is unknown – reached 22 weeks of life (gestational age) or reached 25 cm of the body (crown-heel).

The source of data on birth is the document of the Ministry of Health "Notification of birth", which is basic document for civil status acts and is secondarily utilized by national statistics².

*Civil status office divides the **births on legitimates and illegitimates** in accordance with the factual status fixed on the basis of art. 62 § 1 of the Family and Tutelary Code (the Act from 25 II 1964, Journal of Law, No. 9, item 59).*

6. Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same groups of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers at the age 50 and over – to the group 45–49.

7. Reproduction rates are defined as follows:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age specific fertility rates for this period to be constant;
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age (15–49) will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates).

8. Demographic dynamics rate is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

9. The **birth order of infant** shows which in turn from among infants born by the mother is the new born registered in a given year considering all previous live births and still births.

10. Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

11. Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

The **death** means the permanent and irreversible cessation of functions of the essential for life organs and in consequence the cessation of functions of the whole organism. The **infant death** means the death under 1 year of age, the **new born infant death** – under 4 weeks of age (up to 28 days of life), 0 day indicates the age of new live born infant, who did not survive 24 hours.

² Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 II 2005 r. w sprawie pisemnego zgłoszenia urodzenia dziecka (Dz.U. Nr 27, poz. 232).

² The decree of the Minister of Health, dated 2 II 2005 on the notification of birth document (Journal of Laws No. 27, item 232).

Źródłem danych o zgonie jest, wykorzystywany wtórnie przez statystykę publiczną, dokument Ministerstwa Zdrowia podstawowy dla akt stanu cywilnego „Karta statystyczna do Karty Zgonu”³.

12. Przy opracowywaniu danych o zgonach według przyczyn przyjęto wyjściową przyczynę zgonów. Za przyczynę wyjściową uważa się chorobę stanowiącą początek okresu chorobowego, który doprowadził do zgonu, albo uraz czy zatrucie, w wyniku którego nastąpił zgon.

Z dniem 1 stycznia 1997 r. obowiązują w Polsce – w zakresie orzecznictwa o przyczynach zgonów – zasady Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – X Rewizja. W związku z tym nastąpiła zmiana organizacji badania oraz opracowywania danych o zgonach. Cykl opracowania informacji o przyczynach zgonów został wydłużony do roku. Tym samym dane o zgonach według struktury demograficzno-społecznej osób zmarłych dotyczą 2014 r., natomiast dane o przyczynach zgonów dotyczą umieralności, jaka miała miejsce w 2013 r.

Dane o przyczynach zgonów mogą różnić się w zakresie płci, wieku oraz miejsca zamieszkania (powiat, miasta, wieś) w stosunku do danych o strukturze demograficzno-społecznej osób zmarłych opublikowanych w poprzedniej edycji publikacji.

W stosunku do obowiązującej klasyfikacji zastosowano skrót; skrócona nazwa została oznaczona w tablicach znakiem „Δ”. Zastosowany skrót i jego pełną nazwę podaje się poniżej:

skrót	pełna nazwa
Wady rozwojowe wrodzone	Wady rozwojowe wrodzone, niekształcenia i aberracje chromosomowe

13. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

Migracje ludności

1. Dane o migracjach ludności pochodzą z dokumentacji prowadzonej przez gminy, dotyczącej ewidencji ludności⁴ o ruchu migracyjnym – w oparciu o druki meldunkowe wypełniane przez osobę zmieniającą miejsce zamieszkania: zgłoszenie pobytu stałego (migracje wewnętrzne i imigracja na pobyt stały), zgłoszenie wymeldowania z pobytu stałego w związku z wyjazdem za granicę (emigracja na pobyt stały), zgłoszenie pobytu czasowego (migracje wewnętrzne i imigracja na pobyt czasowy) oraz zgłoszenie wyjazdu na pobyt czasowy za granicę (emigracja na pobyt czasowy).

³ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 XII 2001 r. w sprawie wzoru karty zgonu oraz sposobu jej wypełniania (Dz.U. Nr 153, poz. 1782, z późn. zm.).

⁴ Ustawa z dnia 10 IV 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (tekst jednolity: Dz.U. z 2006 r. Nr 139, poz. 993 z późn. zm.).

The source of data on death is the document of the Ministry of Health "Statistical certificate to notification of death", which is basic document for civil status acts and is in the part secondarily utilized by national statistics³.

12. The deaths by causes are compiled on the basis of the initial cause of death. The initial cause is the disease, which was the beginning of the morbid process and which caused the death; it may be also the injury or the poisoning, which caused the death.

Since January 1, 1997 – in the medical practice and statistical reporting on morbidity and mortality – in Poland the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems has been implemented, tenth Revision (into the last revision ICD-9). Regarding to this fact some changes were made in the field of organizational aspects as so in data processing of deaths. The cycle of producing the cause of death for statistics is longer – has been extended up to ca. 1 year. For this reason data on number of deaths by socio-demographic structure of deceased persons concern 2014, however data on causes of deaths concern mortality in 2013.

Data on causes of deaths by sex, age and place of residence (powiats, urban areas, rural areas) can be different from data on socio-demographic structure of deceased persons published in the previous edition of the publication.

In regard to current classification abbreviation is used; abbreviated name is marked in the tables with the sign "Δ". The abbreviation used and their full name is given below:

abbreviation	full name
Congenital anomalies	Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities

13. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

Migration of population

1. Data regarding migration of the population are based on documentation⁴ conducted by the local registration offices (gminas) on population movement, on the grounds of: notification of a permanent stay (internal migration and immigration for permanent stay), notification of departure for a permanent stay abroad (emigration for permanent stay), notification of a temporary stay (internal migration and immigration for temporary stay) and notification of departure for a temporary stay abroad (temporary emigration).

³ The decree of the Minister of Health, dated 7 XII 2001 on the certificate to notification death document (Journal of Laws No. 153, item 1782, with later amendments).

⁴ The Act dated 10 IV 1974 on Registration of Population and Identity Cards (uniform text: Journal of Laws 2006, No. 139, item 993, with later amendments).

2. Informacje o **migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały** podano na podstawie pełnej ewidencji osób migrujących; od 2006 r. dane pobierane są ze zbioru PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności.

3. Przez **migracje wewnętrzne ludności** rozumie się zmiany miejsca stałego (lub czasowego) pobytu, polegające na przekroczeniu granicy administracyjnej gminy w celu osiedlenia się na stałe (lub pobyt czasowy). W przypadku gminy miejsko-wiejskiej migracją jest również zmiana miejsca zamieszkania między terenami miejskimi i wiejskimi gminy. Do migracji wewnętrznych zalicza się także przemieszczanie z pobytu czasowego na pobyt stały w danej miejscowości, jeżeli poprzednie miejsce pobytu stałego znajdowało się w innej gminie.

Migracje wewnętrzne ludności nie uwzględniają zmian adresu w granicach tej samej jednostki, gdyż takie przemieszczenie nie powoduje zmiany w liczbie i strukturze ludności tej jednostki.

W ramach migracji wewnętrznych ludności rozróżnia się **ruch międzywojewódzki**, czyli przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego województwa oraz **ruch wewnątrzwojewódzki**, tj. zmiany miejsca zamieszkania osób w granicach tego samego województwa.

Przez określenie „**napływ**” rozumie się nowe zameldowania na pobyt stały, przez „**odpływ**” – wymeldowania z pobytu stałego (tj. zameldowania w innej jednostce na pobyt stały).

4. Dane o **migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt czasowy** pochodzą z cyklicznie przeprowadzanych przez GUS badania statystycznego ludności zameldowanej na pobyt czasowy ponad 3 miesiące oraz ludności (stałych mieszkańców gminy) nieobecnej w związku z wyjazdem za granicę na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Wyniki odzwierciedlają stan w dniu badania, tj. w dniu 31 XII każdego roku (opisują zasoby, a nie strumienie migracyjne). Źródłem informacji jest ewidencja gmin (dokumentacja meldunkowa).

5. Badaniem wewnętrznych migracji czasowych nie są objęte osoby zameldowane na pobyt stały i czasowy w tej samej jednostce administracyjnej (gminie), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których zachowano podział na tereny miejskie i wiejskie gminy.

6. **Migracje zagraniczne ludności** to przemieszczenia ludności związane ze zmianą kraju zamieszkania. Obowiązujące w Unii Europejskiej Rozporządzenie (WE) nr 862/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 VII 2007 r. zawiera definicję migracji uwzględniającą zamierzony okres zamieszkiwania w innym kraju wynoszący co najmniej 12 miesięcy. W rozumieniu tej definicji:

- **imigracja** to przybycie do kraju osoby będącej uprzednio rezydentem innego kraju z zamiarem przebywania w nim przez co najmniej 12 miesięcy,
- **emigracja** to opuszczenie kraju przez jego rezydenta z zamiarem przebywania za granicą przez co najmniej 12 miesięcy.

2. The data on **internal and international migration for permanent residence** have been compiled on the basis of complete registration of migrants; since 2006 the data are taken from PESEL – the Common Electronic System of Population Register.

3. **Internal migration of the population** is the change of the place of permanent (or temporary) residence connected with the crossing of the administrative border of the gmina with the purpose to settle in another administrative unit. In case of urban-rural gmina the change of residence place between urban and rural areas of this community is also a migration. Internal migration includes the cases of change from the temporary to the permanent residence in the same administrative unit, if the previous place of permanent residence was in another administrative unit.

The changes of address within the same unit are excluded from data on internal migration, as they do not influence on the size and structure of the population in this unit.

Internal migration is divided into two groups: **intervoivodship movement** (from one to the other voivodship) and **intravoivodship movement** (within the same voivodship).

The term “**inflow**” is used in the case of registration of arrival for permanent stay, the term “**outflow**” – in the case of registration of departure from permanent residence (i.e. registration of arrival for permanent residence in other administrative unit).

4. The data on **internal and international migration for temporary stay** are the results of statistical survey, regularly conducted by the Central Statistical Office, on population registered for temporary stay above 3 months and on population (persons residing permanently in gmina) absent due to departure abroad for temporary stay for above 3 months.

The results reflect the state as of the day of survey, i.e. as of 31 XII of each year (they concern migration stocks, not migration flows). The source of information is gmina's register (notification documents).

5. Survey on internal migrations for temporary stay does not include persons registered for permanent and temporary stay in the same administrative unit (gmina), excluding urban-rural gminas for which division on rural and urban area has been preserved.

6. **International migration of the population** is understood as population movements related to the change of country of residence. Regulation (EC) 862/2007 of the European Parliament and the Council of 11 VII 2007 contains definition of migration taking into account intended period of residence in another country for at least 12 months. According to this definition:

- **immigration** means arrival in the country of person who previously was an usual resident of another country with intention to stay for at least 12 months,
- **emigration** means departure from the country by its usual resident with intention to stay abroad for at least 12 months.

Rezydentem kraju jest osoba, która przebywa lub zamierza przebywać w danym kraju przez co najmniej 12 miesięcy.

Tego typu migracje (związane ze zmianą kraju zamieszkania na okres co najmniej 12 miesięcy) określa się często mianem **zagranicznych migracji długookresowych**.

W publikacji prezentowane są m.in. – podobnie jak w latach poprzednich – dane o **migracjach zagranicznych na pobyt stały**, które są częścią migracji długookresowych. Dane te opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (**imigracja na pobyt stały**) oraz o wymeldowaniach mieszkańców Polski wyjeżdżających na stałe za granicę (**emigracja na pobyt stały**), pochodzących z rejestru PESEL.

Typologia demograficzna według J. W. Webba

1. **Typologia demograficzna** według J. W. Webba jest sposobem uporządkowania jednostek przestrzennych przy uwzględnieniu dwóch czynników rozwoju, tj. przyrostu naturalnego (PN) i salda migracji (SM).

Metoda Webba polega na zakwalifikowaniu badanej jednostki do jednego z ośmiu typów rozwoju ludności w zależności od znaku i wartości bezwzględnej przyrostu naturalnego oraz salda migracji na pobyt stały w przeliczeniu na 1000 ludności. Klasyfikacja Webba wyróżnia:

I. Typy rozwojowe (przyrost liczby ludności):

- typ A: $+PN > |-SM|$ – dodatni przyrost naturalny przewyższa ujemne saldo migracji,
- typ B: $+PN > +SM$ – przyrost liczby ludności wynika w większym stopniu z dodatniego przyrostu naturalnego niż z dodatniego salda migracji,
- typ C: $+PN < +SM$ – przyrost liczby ludności wynika w większym stopniu z dodatniego salda migracji niż z dodatniego przyrostu naturalnego,
- typ D: $-PN| < +SM$ – dodatnie saldo migracji z nadwyżką rekompensuje ujemny przyrost naturalny;

II. Typy regresyjne (spadek liczby ludności):

- typ E: $-PN| > +SM$ – ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji,
- typ F: $-PN| > |-SM|$ – ubytek liczby ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym przyrostem naturalnym niż ujemnym saldem migracji,
- typ G: $-PN| < |-SM|$ – ubytek liczby ludności powodowany jest w większym stopniu ujemnym saldem migracji niż ujemnym przyrostem naturalnym,
- typ H: $+PN < |-SM|$ – ujemne saldo migracji nie jest rekompensowane przez dodatni przyrost naturalny.

W przypadku, gdy wartości bezwzględne współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika salda migracji stałej są równe lub gdy wartość jednego ze współczynników wynosi zero wprowadza się dodatkowe typy (przejściowe).

Typ badanej jednostki określa się odczytując relację obu zmiennych przy wykorzystaniu układu współrzędnych (oraz dodatkowo wprowadzonych przekątnych), w którym oś rzędnych odpowiada wartościom współczynnika przyrostu naturalnego, a oś odciętych wartościom współczynnika salda migracji stałej w badanym okresie.

Usual resident of the country is a person who resides or intends to reside in a given country for at least 12 months.

*This type of migration (related to change of country of residence for at least 12 months) is defined as **long-term international migration**.*

*As in previous years, the chapter presents data on **international migration for permanent residence**, which is part of long-term migration. This data were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving in Poland for permanent residence (**immigration for permanent residence**) as well as deregistration of inhabitants of Poland leaving the country for permanent residence abroad (**emigration for permanent residence**) – the information is taken from the PESEL register.*

Typology of demographic by J. W. Webb

1. **Typology of demographic** by J. W. Webb is the way to organize spatial units, taking into account two factors of development, i.e., the natural increase (NI) and net migration (NM).

Webb's method classifies surveyed territorial unit into one of eight types of population development depending on the sign and absolute value of natural increase and net migration for permanent residence per 1000 population. Webb's classification distinguishes:

I. Types of development (population growth):

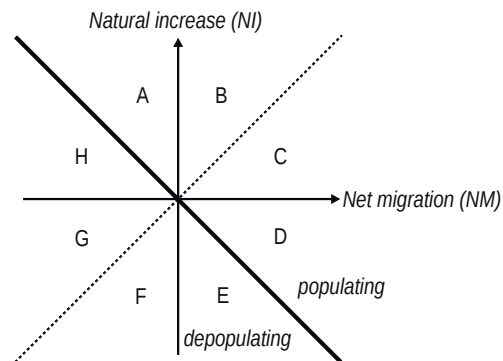
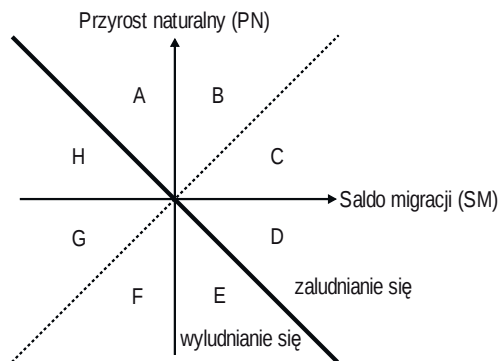
- type A: $+NI > |-NM|$ – positive natural increase exceeds negative net migration,
- type B: $+NI > +NM$ – population growth results to a greater extent by positive natural increase than positive net migration,
- type C: $+NI < +NM$ – population growth results to a greater extent by positive net migration than positive natural increase,
- type D: $-NI| < +NM$ – positive net migration compensates with surplus negative natural increase;

II. Types of regression (population decline):

- type E: $-NI| > +NM$ – negative natural increase is not compensated by positive net migration,
- type F: $-NI| > |-NM|$ – population loss is caused to a greater extent by negative natural increase than negative net migration,
- type G: $-NI| < |-NM|$ – population loss is caused to a greater extent by negative net migration than negative natural increase,
- type H: $+NI < |-NM|$ – negative net migration is compensated by positive natural increase.

If absolute values of the rate of natural increase and the rate of net migration for permanent residence are equal or when the value of one of the rate is zero – additional (temporary) types are introduced.

Type of surveyed unit is determined by reading the relation of both variables using a coordinate system (as well as additionally introduced diagonal lines), where the axis of ordinates corresponds to values of the rate of natural increase and the axis of abscissa – values of the rate of net migration for permanent residence in surveyed period.

Prognoza ludności do 2050 r.

1. Prognoza ludności do 2050 r. opracowana została w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. (zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym w dniu 1 I 2014 r.) oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności oraz migracjach wewnętrznych i zagranicznych. Dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz ust. 2 na str. 11,
- wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
 - dla mężczyzn – 65,75 lat w 2015 r. oraz 67,0 lat w latach 2020–2050,
 - dla kobiet – 60,75 lat w 2015 r., 62,0 lata w 2020 r., 63,25 lat w 2025 r., 64,5 lat w 2030 r., 65,75 lat w 2035 r. oraz 67,0 lat w latach 2040–2050.

Population projection until 2050

1. Population projection until 2050 has been elaborated in 2014 on the basis of population state as of 31 XII 2013 (in the administrative division valid from 1 I 2014) and assumption concerning fertility, mortality as well as internal and international migrations. Data about population by working and post-working age are given in two approaches:

- variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the postworking age 60/65; see item 2 on page 11,
- variant II – considering the changes in the limit retirement age on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws dated 11 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 637) for the subsequent years of projection as the lower limit of the post-working age (the upper limit of the working age) were used:
 - for males – 65,75 years in 2015 and 67,0 in 2020–2050,
 - for females – 60,75 years in 2015, 62,0 in 2020, 63,25 in 2025, 64,5 in 2030, 65,75 in 2035 and 67,0 in years 2040–2050.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

Stan i struktura ludności

W końcu 2014 r. w województwie wielkopolskim mieszkało 3472,6 tys. osób. W skali roku liczba ludności zwiększyła się o 5,6 tys. osób, tj. o 0,2%. Pod względem liczby ludności województwo wielkopolskie z udziałem 9,0% (podobnie jak w 2013 r.) utrzymało się na 3. miejscu w kraju po mazowieckim (13,9%) i śląskim (11,9%). Na 1 km² powierzchni przypadało tu średnio 116 osób (podobnie w 2013 r.), przy przeciętnej dla Polski 123 osoby na 1 km². Pod względem gęstości zaludnienia województwo wielkopolskie zajmowało miejsce 8. w kraju. Województwo wielkopolskie charakteryzowało się znacznym zróżnicowaniem pod względem zagęszczenia ludności – najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w Poznaniu (2083 osoby na km²), najniższą natomiast w powiecie złotowskim (42 osoby).

W strukturze ludności według miejsca zamieszkania przeważała ludność miejska. Pomimo systematycznego spadku wskaźnika urbanizacji (określającego udział ludności miejskiej w ludności ogółem), w 2014 r. mieszkańcy miast stanowili 55,1%, tj. o 0,1 p.proc. mniej niż w 2013 r. W kraju udział ten wyniósł 60,3%, tj. o 0,1 p.proc. mniej niż przed rokiem. Liczba mieszkańców wsi w ciągu roku zwiększyła się o 0,5%, a ich udział wzrósł o 0,1 p.proc. do 44,9%. W Polsce zanotowano w tym czasie wzrost populacji na wsi odpowiednio o 0,2% i o 0,1 p.proc. do 39,7%.

Nie uległa zmianie struktura ludności według płci, nadal kobiety stanowiły większą część mieszkańców województwa. Ich udział kształtował się na poziomie 51,3% (w kraju 51,6%), a współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn, wyniósł 105,5 (wobec 106,7 w kraju). W miastach przewaga liczebna kobiet była większa – na 100 mężczyzn przypadało przeciętnie 110,1 kobiet, podczas gdy na wsi utrzymywał się stan bliski równowadze płci (100,3 kobiet na 100 mężczyzn). Największe wartości współczynnik feminizacji osiągnął w miastach na prawach powiatu: w Kaliszu na 100 mężczyzn przypadało 115,0 kobiet, w Poznaniu – 114,6, w Koninie – 110,8, a w Lesznie – 109,3. Najbardziej wyrównane pod względem proporcji płci były powiaty leszczyński i grodziski, gdzie na 100 mężczyzn przypadało odpowiednio 100,1 i 100,6 kobiet. Przewaga liczebna jednej płci nad drugą zmieniała się wraz z wiekiem. O ile w przedziale wiekowym od 0 do 40 lat na 100 mężczyzn w województwie wielkopolskim przypadało średnio 95,9 kobiet, to powyżej 80 roku życia było ich ponad 2-krotnie więcej niż mężczyzn.

Mediana wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego w 2014 r. wynosiła 38,2 lat (w 2013 r. 37,8 lat), co oznacza, że połowa ludności nie osiągnęła wieku 38,2 lat, a druga połowa już go przekroczyła. Wiek środkowy kobiet (39,7 lat) był wyższy niż mężczyzn (36,7 lat), w 2013 r. było to odpowiednio 39,3 lat i 36,3 lat. Mediana wieku ludności miejskiej była o 3,3 lat wyższa niż mieszkańców wsi – 39,7 lat wobec 36,4 lat (w 2013 r. odpowiednio 39,3 lat i 36,0 lat). W 10 powiatach wiek środkowy był wyższy niż przeciętnie w województwie. Największą wartość przyjmował on w: Koninie (42,0 lat; 41,4 lat w 2013 r.), Kaliszu (41,9 lat; 41,5 lat przed rokiem) i Poznaniu (40,0 lat; 39,7 lat w 2013 r.), natomiast najmniejszą w powiecie grodziskim (35,7 lat; 35,3 lat przed rokiem).

Proces starzenia się ludności można zaobserwować w przesunięciach w strukturze ludności według biologicznych grup wieku (stopniowy spadek udziału ludności w wieku 0–14 lat i wzrost udziału ludności w wieku 65 lat i więcej). W 2014 r. w województwie wielkopolskim liczba ludności w wieku 0–14 lat wyniosła 555,7 tys. osób i w porównaniu z 2013 r. zwiększyła się o 0,2% (w kraju spadek o 0,1%). Na 100 mieszkańców województwa przypadało, podobnie jak przed rokiem, średnio 16 dzieci w wieku 0–14 lat (w kraju, podobnie jak

przed rokiem, 15). Największy udział dzieci w wieku 0–14 lat w ogólnej liczbie ludności odnotowano w powiatach: poznańskim (18,8% wobec 18,7% w 2013 r.), leszczyńskim (18,2% wobec 18,3%) i grodziskim (17,7% wobec 17,8%), natomiast najmniejszym odsetkiem charakteryzowały się miasta na prawach powiatu: Konin (13,0% wobec 13,1% w 2013 r.), Poznań (13,4% wobec 13,2%) oraz Kalisz (13,8% wobec 14,0%).

W 2014 r. w województwie wielkopolskim zbiorowość osób w wieku 65 lat i więcej liczyła 489,3 tys. i w odniesieniu do 2013 r. zwiększyła się o 4,5% (w kraju wzrost o 3,6%). Podobnie jak przed rokiem, w 2014 r. wśród mieszkańców województwa wielkopolskiego więcej było dzieci niż osób starszych. Nadwyżka liczby ludności w wieku 0–14 lat nad liczbą osób w wieku 65 lat i więcej wynosiła 67,7 tys. osób i była mniejsza niż przed rokiem (87,4 tys. osób). W 2014 r. udział osób w wieku 65 lat i więcej kształtował się na poziomie 14,1% wobec 13,5% w 2013 r. (w kraju 15,3% wobec 14,7% przed rokiem). Największy udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności zaobserwowano w miastach na prawach powiatu: Kaliszu (18,0%; 17,2% w 2013 r.), Poznaniu (17,8%; 17,1% przed rokiem) i Koninie (17,3%; 16,4% w 2013 r.), natomiast najmniejszy w powiecie poznańskim (11,0% wobec 10,5% przed rokiem) i grodziskim (11,5% wobec 11,0%).

W wyniku stopniowego zwiększania się udziału osób starszych (w wieku 65 lat i więcej) oraz niezmiennego udziału dzieci (w wieku 0–14 lat) zaobserwowano mniejsze wartości współczynnika młodości demograficznej określającej relację tych grup wiekowych. W 2014 r. w województwie wielkopolskim współczynnik ten kształtował się na poziomie 114 dzieci w wieku 0–14 lat na 100 osób w wieku 65 lat i więcej, tj. o 5 dzieci mniej niż w 2013 r. (119); w kraju odpowiednio 98 i 102. W większości (31 z 35) powiatów współczynnik młodości przyjmował wartości powyżej 100 (więcej dzieci niż osób starszych). Najwięcej osób w wieku 0–14 lat na 100 osób w wieku 65 lat i więcej przypadało w powiatach: poznańskim (171; 178 w 2013 r.), leszczyńskim (154; 161 przed rokiem), grodziskim (154; 162 w 2013 r.) oraz obornickim (145; 154 przed rokiem), natomiast najmniej – w Koninie (75 wobec 80 w 2013 r.), Poznaniu (76 wobec 77), Kaliszu (77 wobec 81) i Lesznie (99 wobec 104).

W województwie wielkopolskim, podobnie jak w kraju, obserwuje się przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. W 2014 r. udział ludności w wieku poprodukcyjnym zwiększył się w ciągu roku o kolejne 0,6 p.proc. do 17,0%, przy wzroście liczebności tej grupy o 3,7% (w kraju 19,0%; wzrost, odpowiednio o 0,6 p.proc. i o 3,2%). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w tym czasie o 0,1 p.proc. do 19,2%, przy spadku liczebności o 0,3% (w kraju 18,0%; spadek, odpowiednio o 0,2 p.proc. i o 0,7%). Ludność w wieku produkcyjnym (kobiety od 18 do 59 lat, mężczyźni od 18 do 64 lat) w 2014 r. stanowiła 63,1% (wobec 63,6% w 2013 r.), a liczebność tej grupy w ciągu roku zmniejszyła się o 0,6% (w kraju 63,0%; 63,4% w 2013 r.; spadek o 0,8%).

Obciążenie demograficzne, rozumiane jako liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym (przed- i poprodukcyjnym) przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, w województwie wielkopolskim wzrosło do poziomu 58,4 osób wobec 57,1 w 2013 r. (w kraju 58,8 osób wobec 57,6). Najmniejsze wartości współczynnika obciążenia demograficznego przyjął w powiecie konińskim, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 55,5 osób w wieku nieprodukcyjnym. Niski poziom współczynnika zanotowano również w powiatach złotowskim i grodziskim – odpowiednio 56,0 i 56,1 osób. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął w Kaliszu (65,0 osób) i Lesznie (60,8 osób).

Ruch naturalny

Na stan i strukturę ludności województwa duży wpływ mają zjawiska demograficzne określane jako ruch naturalny ludności. W 2014 r. w województwie wielkopolskim zawarto 17437 małżeństw (o 4,0% więcej niż w 2013 r.), zarejestrowano 37000 urodzeń żywych (o 1,2% więcej niż przed rokiem) oraz 31057 zgonów (o 3,8% mniej niż w 2013 r.).

Zmiany demograficzne obserwowane w skali roku w województwie odzwierciedlają również wskaźniki liczone na 1000 ludności. Współczynnik małżeństw w 2014 r. ukształtował się na poziomie 5,03 wobec 4,84 w 2013 r. (w kraju odpowiednio 4,90 wobec 4,69). Współczynnik urodzeń żywych, który w 2013 r. wynosił 10,56, w 2014 r. zwiększył się do 10,66 (w kraju wzrost z 9,60 do 9,75). Współczynnik zgonów obniżył się z 9,32 w 2013 r. do 8,95 w 2014 r. (w kraju z 10,06 do 9,78). Odnotowano też spadek współczynnika zgonów niemowląt (liczonego na 1000 urodzeń żywych) z 4,46 do 4,32 (w kraju z 4,56 do 4,22).

Wobec zarejestrowania większej niż przed rokiem liczby urodzeń oraz mniejszej liczby zgonów, w 2014 r. w województwie wielkopolskim odnotowano wyższy przyrost naturalny. Współczynnik przyrostu naturalnego ogółem w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł +1,71 wobec +1,23 w 2013 r. Jego wzrost zaobserwowano zarówno w miastach (z +0,21 do +0,54), jak i na wsi (z +2,50 do +3,16).

W województwie wielkopolskim w większości powiatów odnotowano dodatni przyrost naturalny. Największy przyrost w przeliczeniu na 1000 ludności zanotowano w powiatach: poznańskim (+5,13 wobec +4,69 w 2013 r.), wolsztyńskim (+4,38 wobec +3,44 przed rokiem) i leszczyńskim (+4,25 wobec +3,41 w 2013 r.). Ujemne wartości współczynnik przyrostu naturalnego przyjął w 4 powiatach, a najniższą zaobserwowano w Kaliszu (-2,94 wobec -2,80 przed rokiem) oraz powiecie kolskim (-1,18 wobec -1,12 w 2013 r.). W kraju współczynnik przyrostu naturalnego był ujemny i w 2014 r. wyniósł -0,03 (-0,46 w roku poprzednim).

Małżeństwa

W 2014 r. w województwie wielkopolskim zawarto 17437 związków małżeńskich, tj. o 4,0% więcej niż przed rokiem. Na wsi wzrost liczby zawieranych małżeństw był większy niż przeciętnie w miastach i wyniósł 5,1% wobec 3,1%. W przeliczeniu na 1000 ludności w 2014 r. zawarto średnio 5,03 małżeństw (przed rokiem 4,84), przy czym współczynnik ten wahał się między 4,35 w Kaliszu a 5,82 w powiecie ostrzeszowskim.

Najliczniejszą grupą wśród nowożeńców były osoby w wieku od 25 do 29 lat. Małżeństwa zawarte przez osoby z tej grupy wiekowej stanowiły 22,9% ogólnej liczby nowo zawartych związków (w kraju 23,0%). Najczęściej (w 68,8% zawieranych małżeństw; w kraju 68,9%) mąż był starszy od żony, przy czym w ponad połowie małżeństw (51,6%; w kraju 50,8%) różnica ta nie przekraczała 5 lat. Tylko w 12,7% nowych związków małżonkowie byli w równym wieku (13,0% w kraju).

W województwie wielkopolskim, podobnie jak w kraju, obserwuje się przesunięcie mediany wieku nowożeńców. W 2014 r. wyniosła ona w przypadku mężczyzn 28,9 lat, a wśród kobiet 26,7 lat wobec odpowiednio 28,7 lat i 26,6 lat w 2013 r. (w kraju, odpowiednio 29,0 lat i 26,9 lat wobec 28,9 lat i 26,8 lat). W miastach wiek środkowy nowożeńców był wyższy od przeciętnej dla województwa i w 2014 r. przyjął wartości 29,8 lat dla mężczyzn i 27,7 lat dla kobiet.

Wśród nowo zawartych związków większość stanowiły małżeństwa panien z kawalerami, a ich udział w ogólnej liczbie nowo zawartych małżeństw w 2014 r. wyniósł 82,8%. Mediana wieku nowożeńców zawierających związek małżeński po raz pierwszy była niższa niż nowożeńców ogółem i wyniosła dla mężczyzn 28,0 lat a dla kobiet 25,9 lat. Mediana wieku kobiet wstępujących po raz pierwszy w związek małżeński w miastach była wyższa niż na wsi (26,7 lat wobec 25,2 lat); w przypadku mężczyzn ta różnica była mniejsza (28,7 lat w miastach wobec 27,3 lat na wsi).

W 26,8% ogółu nowo zawartych małżeństw oboje małżonkowie legitymowali się wyższym wykształceniem, w 18,6% – średnim, a w 6,5% – zasadniczym zawodowym. W 15,5% małżeństw kobieta posiadała wykształcenie wyższe, zaś mężczyzna średnie, a w 10,0% małżeństw kobieta miała wykształcenie średnie, a mężczyzna zasadnicze zawodowe.

W ponad 70% zawartych małżeństw w 2014 r. oboje nowożeńców posiadało aktywny status na rynku pracy, przy czym w 42,4% związków małżeńskich byli oni pracownikami najemnymi w sektorze prywatnym. W 10,1% zawartych małżeństw żona pozostawała na utrzymaniu współmałżonka, a w 2,2% związków małżeńskich taka sytuacja dotyczyła męża.

Związki wyznaniowe, czyli zawarte w kościołach i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego, w 2014 r. stanowiły 65,2% (66,2% przed rokiem) ogółu małżeństw nowo zawartych w województwie wielkopolskim (w kraju 62,7% wobec 63,5% w 2013 r.). Na wsi odsetek małżeństw wyznaniowych był wyższy niż w mieście (70,7% wobec 60,4%; w 2013 r. 71,7% wobec 61,4%). W Polsce udział małżeństw wyznaniowych na wsi kształtował się na poziomie 70,4%, a w miastach – 57,2% (w 2013 r. odpowiednio 71,1% i 58,2%). Najmniejszy udział małżeństw wyznaniowych w ogólnej liczbie związków nowo zawartych zaobserwowano w powiecie pilskim (55,1%), Poznaniu (56,5%) i Lesznie (57,3%), natomiast największy odsetek odnotowano w powiatach kaliskim (77,9%) i pleszewskim (74,7%).

Rozwody i separacje

W 2014 r. w województwie wielkopolskim rozwiódł się 5892 pary małżeńskie, tj. o 148 (o 2,6%) więcej niż w 2013 r. Wskaźnik orzeczonych rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł 1,70 (1,66 przed rokiem), a biorąc pod uwagę ludność w wieku 20 lat i więcej – 2,17 (2,12 w 2013 r.). Na 1000 zawartych małżeństw przypadało średnio 338 rozwodów (343 w 2013 r.). W kraju wskaźnik orzeczonych rozwodów w przeliczeniu na 1000 ludności wyniósł 1,71, a na 1000 zawartych małżeństw – 349. Zdecydowanie więcej rozwodów odnotowano w miastach (68,9% ogólnej liczby rozwodów; w kraju 73,7%). Wskaźnik rozwodów na 1000 ludności wynosił tu 2,12 wobec 1,18 na wsi (w kraju 2,09 w miastach wobec 1,09 na wsi), a biorąc pod uwagę ludność w wieku 20 lat i więcej – 2,63 wobec 1,56 (w kraju 2,57 wobec 1,42). Na 1000 zawartych małżeństw w miastach przypadało średnio 437 rozwodów, na wsi – 225 (w kraju odpowiednio 441 i 212).

W 2014 r. najwięcej rozwodów – w przeliczeniu na 1000 ludności – zarejestrowano w: Koninie (2,46; 2,39 w 2013 r.), Lesznie (2,20; 2,07 przed rokiem), Kaliszu (2,12; 2,38 w 2013 r.) oraz Poznaniu (2,10; 2,07 przed rokiem). Natomiast najmniej było ich w powiatach: kaliskim (1,16; 1,10 przed rokiem), leszczyńskim (1,24; 1,01 przed rokiem) i słupeckim (1,26; 1,56 w 2013 r.).

Pozwy rozwodowe częściej wnosili kobiety. W 2014 r. z powództwa żony orzeczono 68,7% rozwodów wobec 67,9% przed rokiem (w kraju udział ten kształtował się, podobnie jak przed rokiem, na poziomie 67,8%). Niemal wszystkie rozwody (99,2%) orzeczone zostały bez wcześniejszego wniosku o separację, tj. bezpośrednio po wniesieniu powództwa o rozwód. Głównymi przyczynami rozwodów były: niezgodność charakterów (33,1% orzeczonych rozwodów, 34,7% w 2013 r.), niedochowanie wierności małżeńskiej (9,5%, 10,2% przed rokiem) i nadużywanie alkoholu (6,2%, 9,0% w 2013 r.), a także dłuższa nieobecność (2,4%, 2,2% w 2013 r.), nieporozumienia na tle finansowym (2,3%, 2,7% w 2013 r.) oraz naganny stosunek do członków rodziny (2,1%, 2,2% w 2013 r.). Znacznie rzadziej jako przyczyny rozkładu pożycia wskazywane były: różnice światopoglądowe (43 orzeczenia), trudności mieszkaniowe (22) oraz niedobór seksualny (12). W 76,3% ogółu rozwodów nie orzeczono o winie, w 16,3% winę orzeczono po stronie męża, w 3,8% spraw – po obu stronach, a w 3,6% – po stronie żony. Najczęściej rozwodziły się małżeństwa bezdzietne (38,0% ogólnej liczby rozwodów, 38,7% przed rokiem) oraz z jednym dzieckiem (37,4%, 36,9% w 2013 r.). W 2014 r. przeciętna liczba dzieci w rozwiedzionych małżeństwach (uwzględniając tylko małżeństwa z dziećmi) wynosiła 1,48, przy czym była ona nieco wyższa na wsi (1,56 wobec 1,43 w miastach). Najczęściej wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi sąd powierzał matce (79,6% rozwodów małżeństw posiadających małoletnie dziecko na utrzymaniu), znacznie

rzadziej razem matce i ojcu (14,0%), tylko ojcu (4,7%), czy też oddzielnie matce i ojcu (1,0%). Łączna wartość zasądzonych alimentów w 2014 r. zamknęła się kwotą 2,6 mln zł, a przeciętna wysokość przyznanych w sprawie alimentów wyniosła 731 zł, czyli o 23 zł więcej niż w 2013 r. Najwięcej orzeczeń rozwodowych w 2014 r. w województwie wielkopolskim dotyczyło małżeństw, których okres trwania wynosił od 5 do 9 lat (22,7%) oraz od 2 do 4 lat (16,9%). Najczęściej rozwodziły się małżeństwa, w których oboje małżonkowie w momencie wniesienia powództwa mieli od 30 do 39 lat (28,6% ogółu rozwodów). Spośród rozwodzących się 65,4% to osoby pracujące (głównie jako pracownicy najemni w sektorze prywatnym). Znacznie rzadziej obserwowano rozwody: bezrobotnych żon z pracującymi mężami (10,5%), pracujących żon z bezrobotnymi mężami (6,0%), biernych zawodowo kobiet z pracującymi mężczyznami (4,8%), pracujących kobiet z biernymi zawodowo mężczyznami (3,6%) oraz biernych zawodowo (2,7%) i bezrobotnych (2,3%) małżonków.

W 2014 r. w województwie wielkopolskim orzeczono prawomocnie 152 separacje, tj. o 12,6% mniej niż przed rokiem (w kraju 1918, czyli o 13,4% mniej niż w 2013 r.). W przeliczeniu na 100 tys. ludności w wieku 20 lat i więcej wskaźnik separacji wyniósł 5,59 wobec 6,43 przed rokiem (w kraju 6,26 wobec 7,25). Więcej separacji przeprowadzono w miastach niż na wsi, gdzie wskaźnik wynosił odpowiednio 6,35 wobec 4,58 (w kraju 7,38 w miastach wobec 4,39 na wsi).

Urodzenia

W 2014 r. w województwie wielkopolskim odnotowano łącznie 37123 urodzenia, w tym 37000 urodzeń żywych. W porównaniu z poprzednim rokiem liczba urodzeń żywych zwiększyła się o 1,2% (w kraju wzrost o 1,5%). Wśród noworodków nieznacznie przeważali chłopcy (51,7%; w kraju 51,5%).

Współczynnik urodzeń żywych na 1000 ludności w 2014 r. wyniósł 10,66 (wobec 10,56 przed rokiem). W przypadku chłopców osiągnął wartość 11,33 (wobec 11,14 w 2013 r.), a dziewczynek – 10,03 (wobec 10,00 w roku poprzednim). W kraju wskaźnik natężenia urodzin był niższy niż w województwie wielkopolskim i kształtował się na poziomie 9,75 (9,60 w 2013 r.) dla urodzeń żywych ogółem, 10,37 (10,19 przed rokiem) dla chłopców oraz 9,17 (9,04 w 2013 r.) dla dziewczynek. W miastach zaobserwowano niższe wartości tych wskaźników niż przeciętnie na wsi. W 2014 r. współczynnik urodzeń wyniósł 9,91 w miastach, podczas gdy na wsi osiągnął 11,59 (w kraju, odpowiednio 9,37 wobec 10,33). Natężenie urodzeń w przekroju terytorialnym było zróżnicowane, a 18 z 35 powiatów charakteryzowało się wskaźnikiem wyższym od średniej wojewódzkiej. Stosunkowo najwięcej urodzeń odnotowano w powiatach: nowotomyskim (gdzie współczynnik wyniósł 12,42), średzkim (12,41) oraz poznańskim (11,99), a najmniej w Kaliszu (8,20) i Koninie (8,58).

Wśród urodzeń przeważają urodzenia pojedyncze; w 2014 r. w województwie wielkopolskim odnotowano ich 36031, co stanowiło 97,4% wszystkich urodzeń żywych (97,2% w 2013 r.). Z ciąży bliźniaczych urodziło się w tym czasie 967 dzieci (o 38 urodzeń żywych mniej niż w 2013 r.), a z trojaczych – 2 dzieci (tj. o 28 mniej niż przed rokiem). Choć zdecydowaną większość urodzeń rejestruje się jako małżeńskie, to obserwuje się jednak systematyczny wzrost odsetka urodzeń pozamałżeńskich. W 2014 r. w województwie wielkopolskim ze związków pozamałżeńskich urodziło się 26,0% dzieci wobec 24,7% przed rokiem (w kraju odpowiednio 24,2% wobec 23,4%). Podobnie jak w kraju, udział dzieci rodzących się ze związków pozamałżeńskich w miastach był większy niż na wsi (28,5% wobec 23,4%), podczas gdy w województwach: dolnośląskim, lubuskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim zaobserwowano relację odwrotną – odsetek urodzeń pozamałżeńskich większy był na wsi niż w miastach.

W województwie wielkopolskim w 2014 r. odsetek urodzeń pierwszego i drugiego dziecka wyniósł 85,9% (86,0% w 2013 r.). Udział urodzeń trzeciego dziecka w ogólnej liczbie urodzeń żywych ukształtował się na

poziomie 10,2% (podobnie jak przed rokiem), a czwartego dziecka i dalszego – 4,0% (3,9% w 2013 r.). Kobiety na wsi częściej decydowały się na posiadanie większej liczby dzieci niż kobiety z miast. W 2014 r. na wsi 15,9% wszystkich urodzeń stanowiły urodzenia trzeciego i dalszego dziecka (15,8% w 2013 r.), podczas gdy w miastach odsetek ten wyniósł 12,4% (podobnie jak przed rokiem).

Plodność kobiet można analizować przy wykorzystaniu współczynnika płodności będącego relacją liczby urodzeń żywych do liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). W województwie wielkopolskim w skali roku współczynnik płodności zwiększył się z 42,64 do 43,38; w kraju był on nieco niższy i wyniósł 40,41 w 2014 r. wobec 39,52 w 2013 r. Analiza zmian wartości współczynnika wykazała, że jego poziom wzrósł w 22 spośród 35 powiatów województwa. Największy wzrost wskaźnika zaobserwowano w powiecie wrzesińskim (z 40,07 do 47,07) i pleszewskim (z 38,41 do 44,27), największy spadek natomiast w powiecie rawickim (z 45,78 do 42,10) i wągrowieckim (z 46,19 do 42,84). Najwyższy współczynnik płodności odnotowano w powiecie średzkim (50,37) i nowotomyskim (50,35), zaś najniższy w Kaliszu (35,06).

Kobiety najczęściej rodziły między 25 a 29 rokiem życia, jednak granica wieku zmieniała się w zależności od wykształcenia. Wiek środkowy matek w 2014 r. w województwie wielkopolskim wynosił 29,2 lat (29,0 lat przed rokiem), przy czym w przypadku kobiet posiadających wyższe wykształcenie mediana przesunęła się do 30,3 lat z 30,1 lat w 2013 r., a dla kobiet z wykształceniem podstawowym wynosiła 28,8 lat (28,3 lat przed rokiem). W kraju mediana wieku matki była nieco wyższa niż przeciętnie w województwie wielkopolskim i kształtowała się na poziomie 29,5 lat wobec 29,2 lat w 2013 r.

Matki z grupy wiekowej od 25 do 29 lat w 2014 r. urodziły łącznie 13410 dzieci, czyli 36,2% ogółu żywo urodzonych wobec 36,9% przed rokiem (w kraju 34,5% wobec 35,4% w 2013 r.), a płodność, mierzona relacją liczby urodzeń żywych do 1000 kobiet, wyniosła w tej grupie 98,02 wobec 95,14 w 2013 r. (w kraju odpowiednio 87,99 wobec 85,84). Najwyższy wskaźnik płodności w kategorii wiekowej 25–29 lat zanotowano w powiatach: wolsztyńskim (130,45), grodziskim (121,08), leszczyńskim (119,55) i tureckim (115,05), a najniższy w Poznaniu (72,96) i powiecie pilskim (80,78). Kobiety z wykształceniem wyższym i policealnym rodziły najczęściej w przedziale wiekowym od 25 do 29 lat (odpowiednio 41,3% i 37,2%, urodzeń żywych w danej grupie) oraz od 30 do 34 lat (odpowiednio: 38,7% i 31,4%). Wśród matek z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym największy odsetek urodzeń żywych również odnotowano w grupie wiekowej od 25 do 29 lat (odpowiednio 36,8% i 26,6%), natomiast drugim pod względem liczebności przedziałem wiekowym wśród tych kobiet był przedział od 20 do 24 lat (odpowiednio 25,6% i 26,0%).

W 2014 r. w województwie wielkopolskim współczynnik dzietności, określający liczbę dzieci, którą urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego, wynosił 1,37 wobec 1,34 przed rokiem (w kraju 1,29 wobec 1,26 w 2013 r.). Zarówno w województwie wielkopolskim, jak i w kraju, obszary wiejskie charakteryzowały się wyższym poziomem współczynnika dzietności niż obszary miejskie (odpowiednio 1,50 wobec 1,26; w kraju 1,39 wobec 1,22). Poziom notowanej reprodukcji nie gwarantuje prostej zastępowalności pokoleń, gdyż współczynnik ten jest niższy od optymalnej wielkości wskaźnika korzystnego dla stabilnego rozwoju demograficznego (2,10–2,15). Współczynnik reprodukcji brutto, wyrażający stopień zastępowania pokoleń matek przez córki, wyniósł 0,66 wobec 0,65 w 2013 r. (w kraju odpowiednio 0,63 wobec 0,61). Współczynnik dynamiki demograficznej przedstawiający relację liczby urodzeń żywych do liczby zgonów ukształtował się na poziomie 1,19 wobec 1,13 przed rokiem (w kraju odpowiednio 1,00 wobec 0,95).

Umieralność i trwanie życia

W 2014 r. w województwie wielkopolskim zanotowano 31057 zgonów, tj. o 3,8% mniej niż przed rokiem. Współczynnik zgonów na 1000 ludności przeciętnie wyniósł 8,95 wobec 9,32 w 2013 r. (w kraju odpowiednio 9,78 wobec 10,06). W przypadku mężczyzn współczynnik był wyższy i kształtował się na poziomie 9,57 (w kraju 10,51) wobec 8,37 dla kobiet (w kraju 9,10). Stosunkowo najwyższą umieralność w 2014 r. odnotowano: w Kaliszu, gdzie na 1000 ludności przypadło 11,14 zgonów (11,46 w 2013 r.), w powiecie kolskim (11,02 wobec 10,71 przed rokiem) oraz w Poznaniu (10,17 wobec 10,51), natomiast najniższą wartość współczynnik zgonów przyjął w powiecie poznańskim (6,86 wobec 7,15). Liczba zgonów wyraźnie wzrastała po 70. roku życia. W przedziale „70 lat i więcej” mieści się 61,0% ogólnej liczby zgonów w województwie wielkopolskim, a w przypadku kobiet udział ten sięgał 73,4%. W grupie mężczyzn liczba zgonów po 70. roku życia stanowiła prawie połowę (49,5%) wszystkich zgonów, natomiast 40,2% zgonów zanotowano między 50. a 69. rokiem życia (dla porównania, zgony kobiet z tego przedziału wiekowego stanowiły 22,3%).

Do najczęstszych przyczyn zgonów (według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych – X Rewizja) w województwie wielkopolskim należały choroby układu krążenia oraz nowotwory. W 2013 r. choroby układu krążenia doprowadziły do 42,0% zgonów (43,7% w 2012 r.). W kraju zgony spowodowane tą przyczyną stanowiły 45,8% (46,1% w 2012 r.). W przeliczeniu na 10 tys. ludności przypadało 39,2 zgonów spowodowanych tą przyczyną (37,1 zgonów wśród mężczyzn i 41,1 w grupie kobiet). W Polsce wskaźnik ten był wyższy i w 2013 r. wyniósł 46,1 (44,3 w grupie mężczyzn i 47,8 wśród kobiet). Częściej niż przeciętnie w województwie choroby układu krążenia były przyczyną zgonów m.in. w powiecie ostrzeszowskim (52,0 zgonów na 10 tys. ludności), pleszewskim (50,1) i gostyńskim (48,7).

Udział zgonów wskutek chorób nowotworowych w 2013 r. ukształtował się na poziomie 26,2% (26,8% w 2012 r.) i był nieco wyższy niż średnio w kraju (odpowiednio 25,5% i 25,7%). Na 10 tys. ludności przypadało przeciętnie 24,4 zgonów wywołanych tą przyczyną. Wśród mężczyzn wskaźnik był wyższy i wyniósł 27,8 zgonów na 10 tys. ludności wobec 21,3 zgonów wśród kobiet (w kraju 29,4 wobec 22,3). Częściej niż przeciętnie w województwie nowotwory były przyczyną zgonów m.in. w Kaliszu (29,8 zgonów na 10 tys. ludności) i Poznaniu (28,3).

W 2014 r. w województwie wielkopolskim zanotowano 160 zgonów niemowląt, tj. o 3 mniej niż w 2013 r. Współczynnik liczony na 1000 urodzeń żywych wyniósł 4,32 wobec 4,46 przed rokiem (w kraju 4,22 wobec 4,56). Częściej umierali chłopcy (4,86 wobec 3,75 w przypadku dziewczynek), więcej zgonów niemowląt odnotowano na wsi (średnio 4,66 zgonów na 1000 urodzeń żywych wobec 4,00 w mieście). W kraju większą umieralność zaobserwowano także w grupie chłopców (4,51 wobec 3,92 wśród dziewczynek) oraz na terenach wiejskich (4,43 wobec 4,07 w miastach). W 2014 r. stosunkowo największe natężenie zgonów wśród niemowląt wystąpiło w Lesznie (10,82; 1,54 w 2013 r.) i w powiecie kolskim (9,14; 3,51 przed rokiem), a najmniejsze w powiatach tureckim (1,14; 3,39 w 2013 r.) i wągrowieckim (1,38; 5,09 przed rokiem). W powiecie rawickim nie odnotowano zgonów niemowląt. Na utratę życia najbardziej narażone były noworodki do pierwszego tygodnia. W 2014 r. prawie połowa (49,4%) wszystkich zgonów niemowląt nastąpiła w ciągu pierwszych siedmiu dni życia (w kraju 49,3%). Współczynnik umieralności okołoporodowej (urodzenia martwych i zgony niemowląt w wieku do 6 dni w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych i martwych) w 2014 r. wyniósł 5,4 (5,0 w miastach i 5,9 na wsi) wobec 6,4 przed rokiem. W kraju współczynnik ten był nieco wyższy i kształtował się na poziomie 5,6. Do najważniejszych przyczyn zgonów niemowląt w 2013 r. należały wady rozwojowe wrodzone (47,9%; 37,0% w kraju) oraz choroby okresu okołoporodowego (38,7%; 49,3% w kraju).

W województwie wielkopolskim w 2014 r. średnia długość trwania życia mężczyzn wynosiła 74,0 lat wobec 73,5 lat w 2013 r. Przeciętne dalsze trwanie życia kobiet było o 7,2 lat dłuższe niż mężczyzn (81,2 lat, 80,6 lat przed rokiem). W miastach różnica ta była mniejsza i wynosiła 6,9 lat wobec 7,5 lat na wsi. W województwie wielkopolskim zarówno mężczyźni, jak i kobiety, żyją dłużej w miastach niż na wsi (odpowiednio 74,4 lat wobec 73,4 lat i 81,3 lat wobec 81,0 lat).

Migracje ludności

Czynnikami wpływającymi na spadek lub przyrost ludności na danym terenie są także migracje, zarówno wewnętrzne – rozpatrywane w skali kraju i województwa – jak i zagraniczne. W 2014 r. poza granicami Polski osiedliło się na stałe 1859 mieszkańców województwa wielkopolskiego, tj. o 7,0% mniej niż przed rokiem. Z zagranicy przybyło w tym czasie 551 osób (o 6,0% więcej niż w 2013 r.).

W ramach wewnętrznego ruchu wędrownego w miastach województwa wielkopolskiego w 2014 r. zanotowano napływ migracyjny obejmujący 18449 osób, a na wsi – 22843 osoby. Odpływ migracyjny w miastach dotyczył 22827 osób, z których 14389 wyprowadziło się na wieś. Ze wsi wymeldowały się w tym czasie 17084 osoby, a 9723 spośród nich przeniosło się do miast. Saldo migracji w ruchu wewnętrznym wyniosło 1381 osób (wobec 1645 w 2013 r.), przy czym w miastach – ze względu na większy odpływ ludności – miało ono wartość ujemną (-4378). Wśród osób zameldowanych i wymeldowanych na pobyt stały w ruchu wewnętrznym przeważały kobiety (napływ 53,1%, odpływ 53,4%). W przeliczeniu na 1000 ludności współczynnik salda migracji wewnętrznej w województwie wielkopolskim ukształtował się na poziomie +0,40 (+0,47 w 2013 r.), w miastach przyjął on wartość ujemną -2,29, podczas gdy na wsi wyniósł +3,70. Wliczając migrację zewnętrzną, saldo migracji stałej w 2014 r. wyniosło odpowiednio: +0,02, -2,77 i +3,46. W kraju saldo migracji liczone na 1000 ludności miało wartość ujemną i kształtowało się na poziomie -0,41.

Największy napływ i odpływ migracyjny w ramach migracji wewnętrznych zanotowano w powiecie poznańskim (9608 wobec 4508 osób) oraz w Poznaniu (5613 wobec 7127 osób). Stosunkowo duża była w tych powiatach także różnica między napływem a odpływem w ruchu wewnętrznym (odpowiednio +5100 i -1514). Uwzględniając migracje zagraniczne, saldo migracji stałej wyniosło w powiecie poznańskim +5006, natomiast w Poznaniu -1884, co w przeliczeniu na 1000 ludności dało odpowiednio +14,07 i -3,45 (niższy wskaźnik miał tylko Konin -6,73 i powiat krotoszyński -3,60). W ruchu międzywojewódzkim najwięcej osób przyjechało z województwa: kujawsko-pomorskiego (16,4% osób przybyłych na stałe), dolnośląskiego (13,9%) i zachodniopomorskiego (13,9%), natomiast wyjechało – do województwa dolnośląskiego (20,2%) i mazowieckiego (14,6%).

W końcu 2014 r. w województwie wielkopolskim na pobyt czasowy ponad 3 miesiące zameldowanych było 60838 osób, a czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania – 57675 osób. W porównaniu z 2013 r. odnotowano spadek zarówno liczby osób, które zameldowały się na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (o 1542 osoby mniej, tj. o 2,5%), jak i liczby osób czasowo nieobecnych (o 1089 osób, tj. o 1,9%). Saldo wewnętrznych migracji na pobyt czasowy było dodatnie i kształtowało się na poziomie +3163 osoby (wobec +3616 w 2013 r.), tj. średnio 9 osób na 10 tys. mieszkańców. Dodatnie saldo ludności odnotowano w 12 powiatach województwa. Największą wartość salda wewnętrznych migracji na pobyt czasowy zaobserwowano w Poznaniu (+6514 osób), natomiast najmniejszą w powiecie złotowskim (-638 osób).

Odmienne niż w przypadku migracji wewnętrznych na pobyt stały, saldo migracji na pobyt czasowy było dodatnie w miastach (+9995 osób) i ujemne na wsi (-6832 osoby). W miastach w końcu 2014 r. na pobyt czasowy zameldowanych było 39268 osób (na wsi 21570), a czasowo nieobecne w miejscu stałego zameldowania – 29273 osoby (na wsi 28402). Na 10 tys. mieszkańców miast przypadało średnio 205 zameldowanych na pobyt

czasowy (na wsi 138 osób) oraz 153 osoby czasowo nieobecne (na wsi 182 osoby). Wśród osób meldujących się na pobyt czasowy oraz osób czasowo nieobecnych w miejscu stałego zameldowania nieco więcej było kobiet niż mężczyzn (odpowiednio 53,4% i 53,7%).

W województwie wielkopolskim w końcu 2014 r. w związku z wyjazdem za granicę na pobyt czasowy ponad 3 miesiące nieobecne były w miejscu stałego zameldowania 3122 osoby, w tym w miastach 2483 osoby, a na wsi 639 osób. W porównaniu z 2013 r. liczba ludności czasowo nieobecnej w związku z wyjazdem za granicę zwiększyła się o 2,5% (w miastach o 1,1%, a na wsi o 8,1%).

Odmienne niż w przypadku migracji zagranicznych na pobyt stały, odnotowano więcej osób przybyłych z zagranicy zameldowanych na pobyt czasowy (5470) niż osób, które wyjechały za granicę. Saldo migracji zagranicznych na pobyt czasowy było dodatnie i wyniosło 2348 osób (wobec 1225 w 2013 r.).

W końcu 2014 r. w ogólnej liczbie osób czasowo nieobecnych w związku z wyjazdem za granicę nieznacznie przeważali mężczyźni; stanowili oni 53,2% (53,8% w 2013 r.). Nadwyżka mężczyzn nad kobietami występowała również wśród osób przybyłych z zagranicy zameldowanych na pobyt czasowy; udział mężczyzn wyniósł 61,3% (59,1% w 2013 r.).

W końcu 2014 r. w województwie wielkopolskim w przeliczeniu na 10 tys. ludności przypadało, podobnie jak przed rokiem) 9 osób czasowo nieobecnych w związku z wyjazdem za granicę. Poza granicami kraju przebywało czasowo najwięcej emigrantów z powiatu tureckiego (83 osoby czasowo nieobecne na 10 tys. ludności), z Kalisza (34 osoby) i z powiatu rawickiego (23 osoby).

Typologia demograficzna gmin i powiatów według metody Webba

Zjawiska demograficzne decydujące o stanie i zmianach liczby ludności kształtowane są przede wszystkim przez ruch naturalny i ruch migracyjny, które z kolei zależą od struktury demograficznej i sytuacji społeczno-gospodarczej. Obserwacja zależności między przyrostem lub ubytkiem naturalnym a dodatnim lub ujemnym saldem migracji daje możliwość oceny występowania na danym obszarze określonego typu przyrostu lub ubytku ludności. W celu wyznaczenia obszarów gmin i powiatów rozwojowych i depopulacyjnych na terenie województwa wielkopolskiego zastosowano metodę Webba, która wyróżnia 8 typów jednostek. Pierwsze 4 typy – A, B, C, D – to jednostki aktywne (rozwojowe), natomiast typy – E, F, G, H – określają obszary, w których ubywa ludności (jednostki depopulacyjne). Aby wyeliminować przypadkowe wahania roczne, na które podatne są dane demograficzne w mniejszych jednostkach terytorialnych, typy demograficzne wyznaczono na podstawie skumulowanego przyrostu naturalnego na 1000 ludności i skumulowanego salda migracji na 1000 ludności w latach 2010–2014.

Przyrost ludności występuje głównie w gminach i powiatach, które znajdują się w zasięgu oddziaływania dużych aglomeracji miejskich. Najbardziej aktywna demograficznie pozostaje centralna i południowa część województwa. Natomiast niekorzystne tendencje w procesach demograficznych, w tym wysokie nasilenie odpływu mieszkańców, występują najczęściej w gminach i powiatach położonych na obrzeżach województwa wielkopolskiego, przede wszystkim na północy i wschodzie. Odpływ migracyjny znacznie przewyższa tam przyrost naturalny, co wywołuje stopniowe wyludnianie się tych obszarów.

Na podstawie skumulowanych wartości przyrostu naturalnego i salda migracji zaobserwowano, że spośród 226 gmin ponad połowa (149 gmin) była aktywna demograficznie. W wyniku dodatniego przyrostu naturalnego i dodatniego salda migracji nastąpił wzrost zaludnienia w 78 gminach. Natomiast w 77 gminach dominował proces depopulacji, w tym w 15 gminach zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji były ujemne. Wśród gmin aktywnych demograficznie zdecydowana większość (144 gminy) należała do typu A, B i C. W grupie

gmin rozwojowych najwięcej znalazło się w typie A – 66 gmin. W grupie B, czyli gmin, w których na przyrost liczby ludności ma w większym stopniu wpływ dodatni przyrost naturalny, niż dodatnie saldo migracji, znalazło się 35 gmin. Przewaga dodatniego salda migracji nad dodatnim przyrostem naturalnym (typ C) wystąpiła w 43 gminach. Do grupy D, w której ujemny przyrost naturalny jest kompensowany przez dodatnie saldo migracji, zakwalifikowano tylko 5 gmin. Najkorzystniejsza sytuacja demograficzna wystąpiła w gminie Komorniki, gdzie w wyniku dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji na 1000 ludności przybyły 274 osoby (60 z tytułu przyrostu naturalnego i 214 z tytułu migracji). Wśród 77 gmin wyludniających się najwięcej należało do typu H – 62 gminy. W grupie G znalazło się 12 gmin, a w grupie F tylko 3 gminy. Nie wystąpił natomiast typ E, do którego należały gminy, gdzie ujemny przyrost naturalny dominował nad dodatnim saldem migracji. W wyniku ujemnego przyrostu naturalnego i salda migracji najwięcej osób (70 na 1000 ludności) ubyło w gminie Chodów (32 z tytułu przyrostu naturalnego i 38 z tytułu migracji).

Analiza zmian skumulowanych wartości współczynnika przyrostu naturalnego i salda migracji na poziomie powiatów wykazała przewagę powiatów zaludniających się. Ponad połowa powiatów (22 z 35) była aktywna demograficznie, z czego 9 powiatów miało dodatni przyrost naturalny i dodatnie saldo migracji (typ B i C). Przewaga przyrostu naturalnego nad ubytkiem migracyjnym (typ A) wystąpiła w 13 powiatach: gnieźnieńskim, grodziskim, jarocińskim, kępińskim, kościańskim, międzychodzkiem, ostrowskim, ostrzeszowskim, pleszewskim, rawickim, śremskim, wągrowieckim i wolsztyńskim. Do grupy B, w której wzrost liczby ludności wynikał z przewagi przyrostu naturalnego nad dodatnim saldem migracji, należało 6 powiatów: koniński, nowotomyski, obornicki, szamotulski, średzki i wrzesiński. W grupie jednostek zaludniających się zwraca uwagę typ C, w którym dominuje przyrost migracyjny. Ten typ najczęściej występuje w powiatach skoncentrowanych wokół miast na prawach powiatu, które wpływają na rozwój obszarów je otaczających. Sytuacja taka miała miejsca w 3 powiatach: kaliskim, leszczyńskim i poznańskim. W wyniku dodatniego przyrostu naturalnego i dodatniego salda migracji najkorzystniejszą sytuacją demograficzną charakteryzował się powiat poznański, gdzie na 1000 ludności przybyło 109 osób (27 w wyniku przyrostu naturalnego i 82 w wyniku migracji.) W badanym okresie wśród powiatów o charakterze rozwojowym nie odnotowano typu D. Spośród 13 powiatów reprezentujących typy depopulacyjne zaobserwowano mniej liczny typ G oraz dominujący typ H. Typ G charakteryzował powiat kolski oraz Kalisz, gdzie ubyło najwięcej osób (23 na 1000 ludności – 10 z tytułu przyrostu migracyjnego i 13 z tytułu migracji). Jednak zdecydowana większość powiatów wyludniających się należała do typu H. Przewaga ujemnego salda migracji nad dodatnim przyrostem naturalnym wystąpiła w 11 powiatach: chodzieskim, czarnkowsko-trzcińskim, gostyńskim, krotoszyńskim, pilskim, śłupeckim, tureckim, złotowskim, w Koninie, Lesznie i Poznaniu. W omawianym okresie wśród powiatów o charakterze depopulacyjnym nie zaobserwowano typów E i F.

Prognoza ludności do 2050 r.

Zgodnie z wynikami długookresowej prognozy ludności w województwie wielkopolskim liczba mieszkańców będzie rosła do 2023 r., po tym okresie wzrostu przewiduje się systematyczny spadek liczby ludności w całym okresie objętym prognozą. W końcu 2050 r. ludność województwa wielkopolskiego wyniesie 3287,9 tys. osób, tj. o 184,7 tys. (o 5,3%) mniej niż w roku bazowym (2014 r.).

Uwzględniając podział na obszary miejskie i wiejskie zarysowują się różnice w przebiegu procesów demograficznych w województwie wielkopolskim. W latach 2014–2027 roczny spadek liczby ludności zamieszkałej w miastach wzrośnie z 5,8 do 9,8 tys. Po 2027 r. ubytki ludności jeszcze wzrosną, osiągając poziom ponad 10,0 tys. rocznie, a po 2036 r. – średnio 12,0 tys. Ostatecznie w 2050 r. populacja miast wyniesie

1539,6 tys. osób, co stanowi 80,5% populacji z 2014 r. Na terenach wiejskich będziemy obserwować systematyczny, choć malejący roczny wzrost liczby ludności w całym okresie objętym prognozą. Również w całym prognozowanym okresie stany ludności będą wyższe niż w roku bazowym. W konsekwencji populacja obszarów wiejskich w 2050 r. wyniesie 1748,4 tys. osób, co stanowi 112,0% populacji z 2014 r.

Województwo wielkopolskie jest zróżnicowane pod względem rozwoju demograficznego. W układzie powiatów tylko w 7 (spośród 35), prognozowany jest wzrost liczby ludności w stosunku do 2014 r. Najbardziej liczba ludności zwiększy się w powiecie poznańskim (o 54,5%). Przyrost ludności będzie obserwowany również w powiatach: leszczyńskim, średzkim, konińskim, nowotomyskim, obornickim i szamotulskim. W większości powiatów liczba ludności w 2050 r. zmniejszy się w stosunku do roku bazowego. Największe ubytki obserwowane będą w Koninie (o 40,4%), Poznaniu (o 26,3%) oraz Kaliszu (o 23,4%).

Przedstawione zmiany liczebności populacji w latach 2015–2050, wynikają z prognozowanych zmian w intensywności urodzeń i zgonów oraz migracji ludności. Zmiany w natężeniu urodzeń i zgonów spowodują utrzymanie się w województwie wielkopolskim dodatniego przyrostu naturalnego do 2021 r. W kolejnych latach przewidywany jest ujemny przyrost naturalny, który z każdym kolejnym rokiem prognozy będzie się pogłębiał. Nadwyżka zgonów nad urodzeniami w 2050 r. wynosić będzie 11,4 tys. Wyniki prognozy wskazują na występowanie ujemnego przyrostu naturalnego w miastach do końca horyzontu prognozy. Przewiduje się jego stopniowy spadek aż do 2041 r., kiedy osiągnie wielkość -8,8 tys. (w 2014 r. wynosił +1,0 tys.). W latach 2044–2050 nadwyżka zgonów nad urodzeniami w miastach nieco się zmniejszy i w 2050 r. wyniesie 8,6 tys. Na obszarach wiejskich nadwyżka urodzeń nad zgonami utrzyma się do 2032 r. W kolejnych latach ujemny przyrost naturalny na wsi będzie się pogłębiał i w 2050 r. ukształtuje się na poziomie -2,8 tys.

Poza przyrostem naturalnym istotny wpływ na liczebność populacji mają migracje ludności. Województwo wielkopolskie od kilkunastu lat charakteryzuje się dodatnim saldem migracyjnym, które jednak wykazuje tendencję malejącą. W każdym roku prognozy przewiduje się, że liczba osób osiedlających się w województwie wielkopolskim będzie przewyższała liczbę osób opuszczających województwo, a do 2023 r. dodatnie saldo migracji będzie rekompensować ujemny przyrost naturalny. Dopiero w 2024 r. ujemny przyrost naturalny będzie przewyższał dodatnie saldo migracji i liczba ludności województwa zacznie się zmniejszać.

Z prognozy wynika, że w województwie wielkopolskim istotnym zmianom ulegnie struktura ludności według wieku. Nastąpi pogłębienie procesu starzenia się społeczeństwa. Wyniki prognozy potwierdzają, że do 2050 r. wystąpi zmniejszenie liczby dzieci (0–14 lat) i osób w wieku 15–64 lat, natomiast zwiększy się liczba osób starszych. W porównaniu z 2014 r. ubytek dzieci w wieku 0–14 lat szacowany jest na 128,6 tys. co stanowi 76,9% (65,3% w miastach, 88,6% na wsi) ich liczby w roku bazowym. Liczba osób w wieku 15–64 lat zmniejszy się w perspektywie do 2050 r. o 581,7 tys. z czego o 503,6 tys. w miastach. W ostatnim roku prognozowanego okresu liczba osób w wieku 15–64 lat będzie stanowiła 76,0% stanu z 2014 r. (62,2% w miastach i 92,9% na wsi). Do końca horyzontu prognozy spodziewany jest wzrost liczby osób starszych o 525,7 tys. W 2050 r. liczba osób w wieku 65 lat i więcej będzie stanowiła 207,4% stanu z roku bazowego (175,6% w miastach i 258,4% na terenach wiejskich).

Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej jest nazywany współczynnikiem starości danej populacji. Udział osób starszych w populacji wzrośnie z 14,1% w 2014 r. do 30,9% w 2050 r. Według wyników prognozy największy odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej wystąpi w miastach na prawach powiatu: Koninie (41,2%), Kaliszu (35,4%), Lesznie (34,6%) oraz Poznaniu (34,5%), najmniejszy natomiast w powiatach poznańskim (25,8%) oraz leszczyńskim (27,6%).

Wśród klasycznych miar starzenia w analizach wykorzystuje się również medianę. Wiek środkowy mieszkańców województwa wielkopolskiego w 2014 r. wynosił 38,2 lat. Mężczyźni mieli 36,7 lat, kobiety – 39,7 lat. Wyznaczona według prognozy mediana wieku dla 2050 r. będzie wynosiła 50,5 lat (dla mężczyzn 48,3 lata, dla kobiet 52,8 lat). Ludność zamieszkała w miastach będzie starsza, jej wiek środkowy wyniesie 53,7 lat, zaś dla mieszkańców wsi – 47,9 lat.

Prognoza wskazuje również na istotne zmiany w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Przewiduje się wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału pozostałych grup (uwzględniając zmiany wieku emerytalnego). Liczba osób w wieku produkcyjnym w całym okresie prognozy zmniejszy się o 324,1 tys. osób, z poziomu 2192,2 tys. w 2014 r. do poziomu 1868,0 tys. w 2050 r. Znaczące zmiany wystąpią także wewnątrz struktury wieku produkcyjnego ludności, tj. pomiędzy wiekiem mobilnym (18–44 lata) oraz niemobilnym (od 45 lat do granicy wieku emerytalnego). Według wyników prognozy nastąpi spadek liczebności grupy mobilnej, ale wzrost grupy niemobilnej. Udział osób w wieku produkcyjnym w strukturze ogółu ludności województwa zmniejszy się z 63,1% w 2014 r. do 56,8% w 2050 r., w tym osób w wieku produkcyjnym mobilnym z 40,6% do 28,5%. Jednocześnie wzrośnie udział osób w wieku produkcyjnym niemobilnym z 22,5% w 2014 r. do poziomu 28,3% w 2050 r. Przewiduje się, że udział osób w wieku poprodukcyjnym będzie wynosił 27,5% w perspektywie roku 2050, co oznacza jego wzrost o 9,8 p.proc. w porównaniu z 2014 r. (17,7%). Osoby w wieku przedprodukcyjnym w 2050 r. będą stanowiły 15,7% ogółu ludności, co w porównaniu z rokiem bazowym oznacza to spadek o 3,5 p.proc. (19,2%).

Relacje między ludnością w wieku nieprodukcyjnym i produkcyjnym odzwierciedla współczynnik obciążenia demograficznego, który informuje ile osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym łącznie) przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wyniki prognozy wskazują, że proporcje pomiędzy poszczególnymi grupami wieku będą się pogarszać, a współczynnik wzrośnie z 58 w 2014 r. do 76 w 2050 r.

W przekroju terytorialnym największy poziom współczynnika obciążenia będzie notowany w Koninie, gdzie na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają będą 93 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Wysokie wartości współczynnika wystąpią także w miastach na prawach powiatu Kalisz (89) i Lesznie (86). Najmniejsze wartości współczynnika obciążenia demograficznego będzie przyjmował w powiatach: poznańskim i leszczyńskim (po 71 osób) oraz konińskim (72 osoby).

Podsumowanie

Analiza danych dotyczących sytuacji demograficznej w województwie wielkopolskim w 2014 r., w porównaniu z 2013 r., wskazuje na:

- niewielki, ale systematyczny wzrost liczby mieszkańców województwa oraz zwiększanie się liczebności i udziału ludności zamieszkującej tereny wiejskie;
- nieznaczną przewagę udziału kobiet w strukturze ludności ogółem, a biorąc pod uwagę również wiek – występowanie rosnącej przewagi liczebnej kobiet w populacji osób ok. 50 roku życia;
- przesuwanie się wieku środkowego mieszkańców, ukazujące proces stopniowego starzenia się ludności; mediana wieku ludności miejskiej była wyższa niż mieszkańców wsi, a wiek środkowy kobiet był wyższy niż mężczyzn;
- przesunięcia w strukturze ludności według biologicznych grup wieku, w wyniku czego obniża się współczynnik młodości demograficznej;

-
- przesunięcia w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku – zmniejszył się udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, a zwiększył odsetek ludności poprodukcyjnej, co wpłynęło na wzrost poziomu współczynnika obciążenia demograficznego;
 - poprawę, w skali roku, wskaźników ruchu naturalnego (małżeństw, urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego) liczonych na 1000 ludności;
 - dalszy spadek udziału związków wyznaniowych w ogólnej liczbie nowo zawartych małżeństw – na rzecz związków cywilnych;
 - przesunięcie mediany wieku nowożeńców; w miastach wiek środkowy osób zawierających małżeństwa był wyższy niż na wsi;
 - niewielki wzrost, w skali roku, wskaźnika rozwodów na 1000 ludności ogółem, ale spadek wskaźnika separacji na 100 tys. ludności ogółem i w wieku 20 lat i więcej;
 - wzrost, w skali roku, liczby urodzeń żywych oraz współczynnika urodzeń żywych na 1000 ludności; na wsi wskaźnik urodzeń był wyższy niż przeciętnie w miastach;
 - zdecydowaną przewagę urodzeń małżeńskich, przy czym notuje się systematyczny wzrost udziału urodzeń pozamałżeńskich;
 - wzrost, w skali roku, współczynnika płodności kobiet, przy czym na wsi był on większy niż w miastach;
 - systematyczny wzrost wieku środkowego matek;
 - nieznaczny wzrost, w porównaniu z 2013 r., wartości współczynnika dzietności, którego poziom nie gwarantuje jednak prostej zastępowalności pokoleń;
 - spadek, w skali roku, liczby zgonów oraz współczynnika liczonego na 1000 ludności; umieralność mężczyzn pozostaje na wyższym poziomie niż kobiet;
 - spadek, w skali roku, liczby zgonów niemowląt oraz wskaźnika zgonów liczonego na 1000 urodzeń żywych; umieralność chłopców była wyższa niż dziewcząt, a zgony niemowląt nieco częściej notowano na wsi niż w miastach;
 - wzrost średniej długości trwania życia ludności, przy czym kobiety żyją przeciętnie dłużej od mężczyzn, a w miastach zarówno kobiety, jak i mężczyźni żyją średnio dłużej niż na wsi;
 - utrzymywanie się ujemnego salda migracji zagranicznych;
 - spadek salda migracji stałej;
 - dodatnie saldo migracji na pobyt czasowy (ponad 3 miesiące).

Ryc. 1. PODZIAŁ TERYTORIALNY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

TERRITORIAL DIVISION OF WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP IN 2014

As of 31 XII

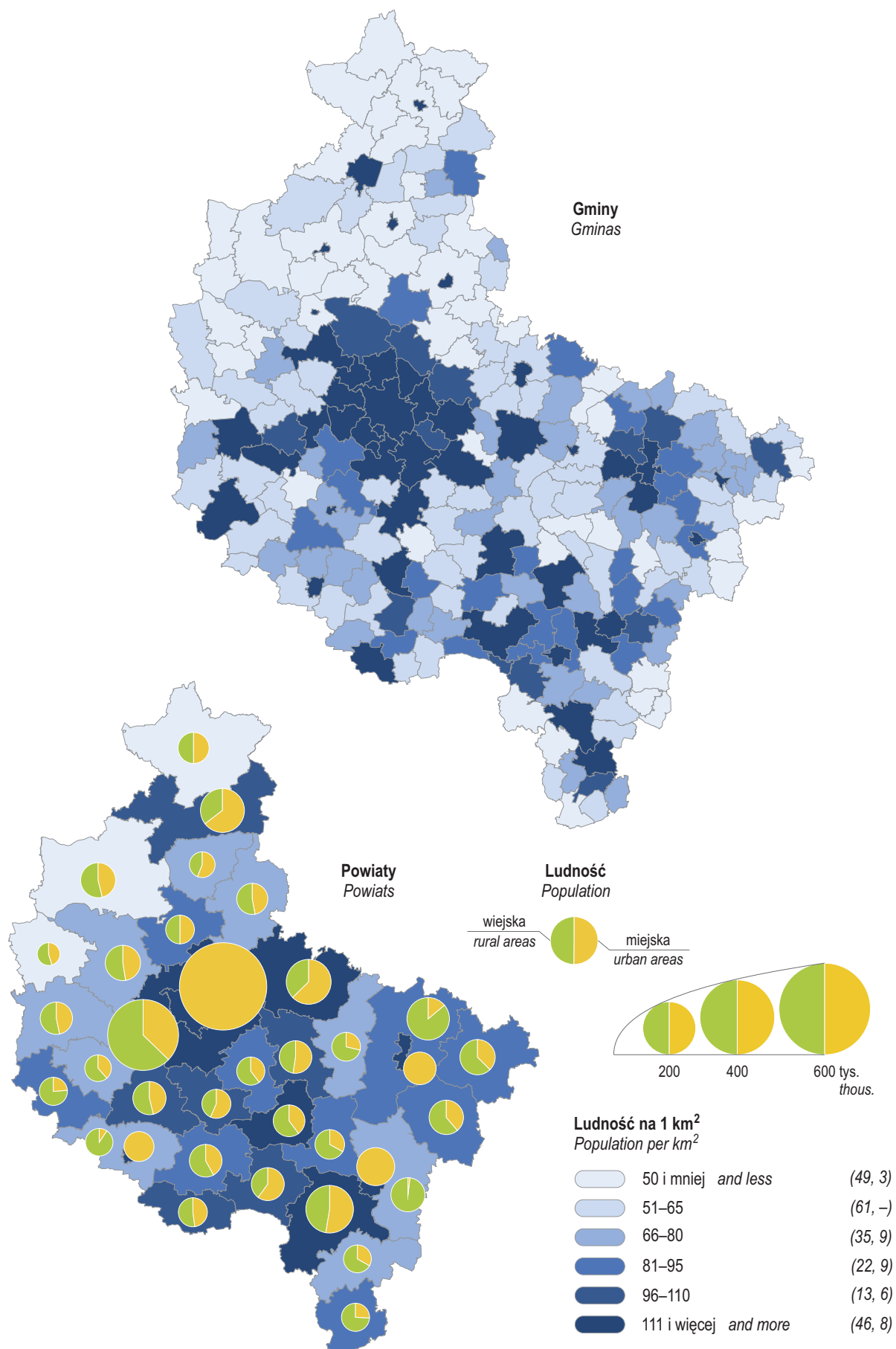

Ryc. 2. LUDNOŚĆ WEDŁUG GMIN, POWIATÓW I PODREGIONÓW W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY GMINAS, POWIATS AND SUBREGIONS IN 2014

As of 31 XII

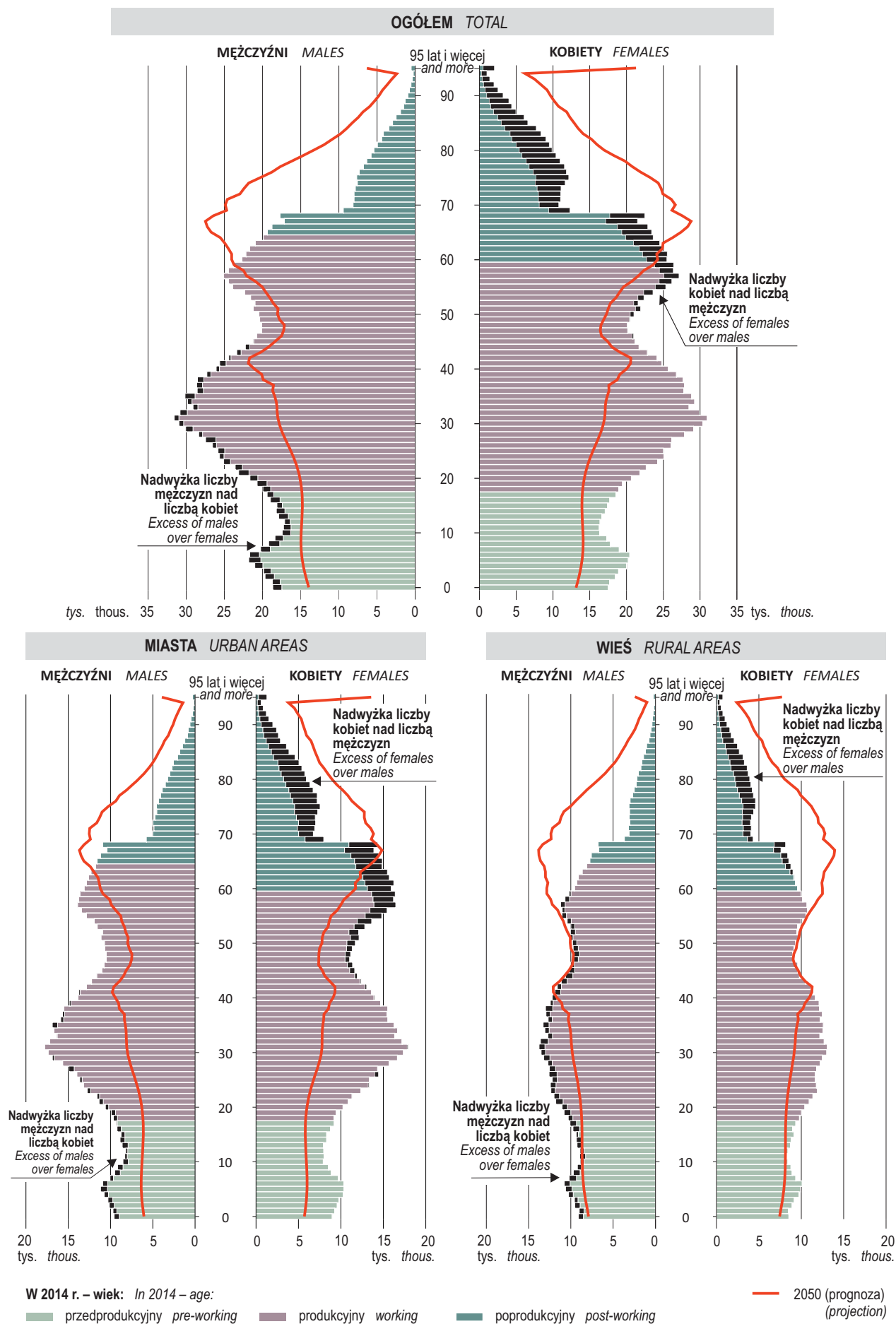
W nawiasach podano liczbę gmin i powiatów.
Number of gminas and powiats is given in parentheses.

Ryc. 3. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE

As of 31 XII

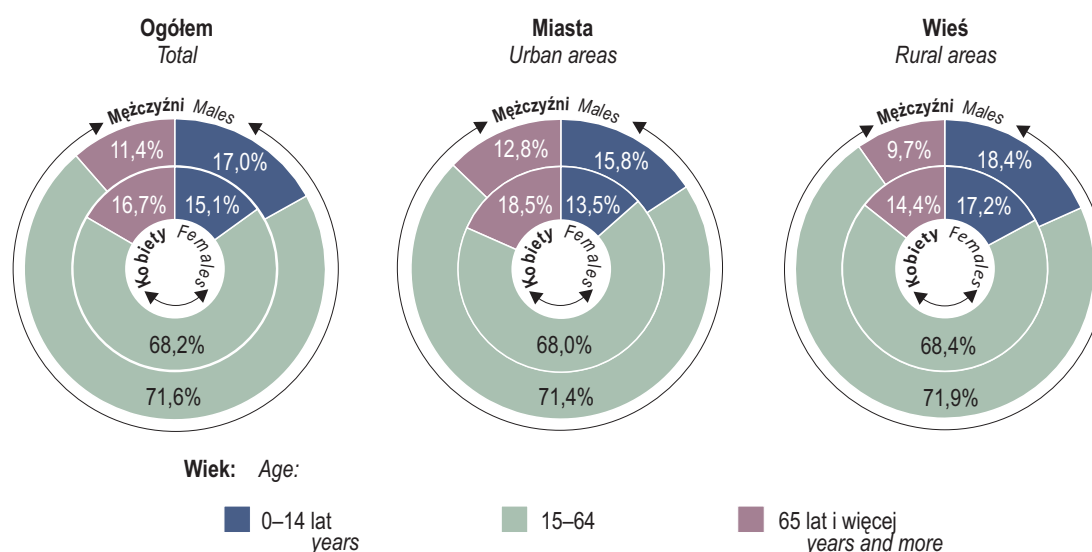

Ryc. 4. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I BIOLOGICZNYCH GRUP WIEKU W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND BIOLOGICAL GROUPS OF AGE IN 2014

As of 31 XII

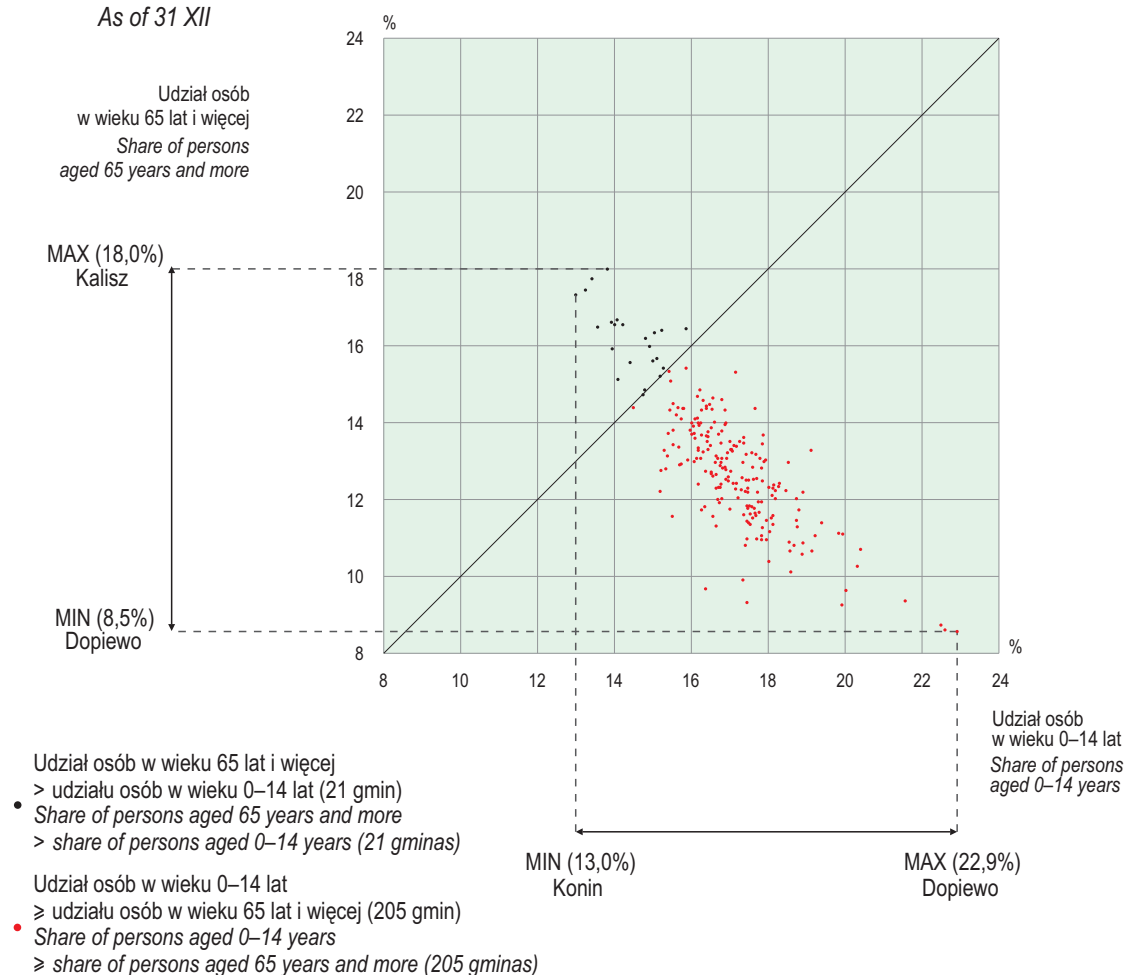

Ryc. 5. ZRÓŻNICOWANIE GMIN POD WZGLĘDEM UDZIAŁU LICZBY DZIECI W WIEKU 0-14 LAT ORAZ OSÓB W WIEKU 65 LAT I WIĘCEJ W OGÓLNEJ LICZBIE LUDNOŚCI W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

THE DIVERSITY OF GMINAS IN TERMS OF THE SHARE OF NUMBER OF CHILDREN AGED 0-14 YEARS AND PERSONS AGED 65 YEARS AND MORE IN TOTAL POPULATION IN 2014

As of 31 XII

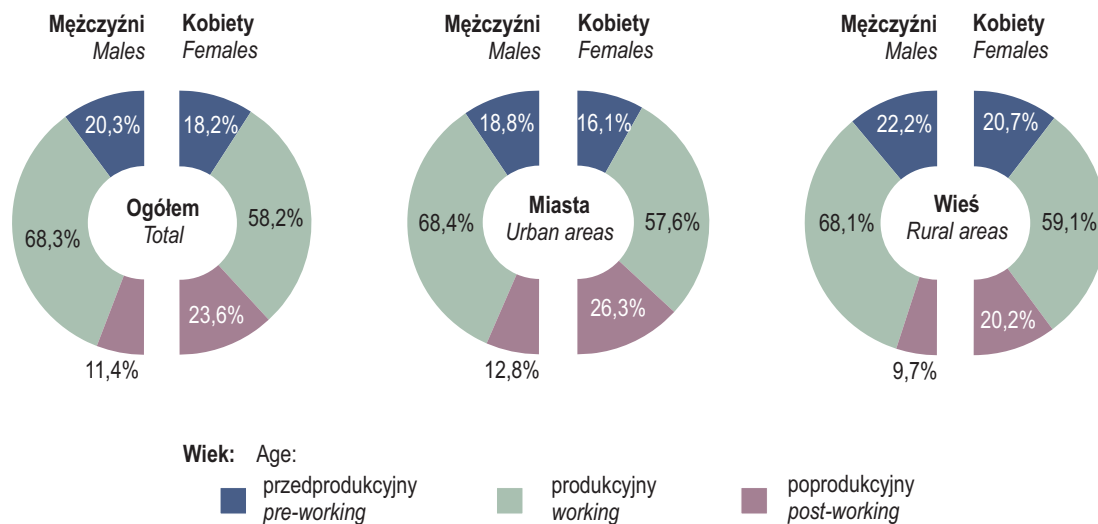

Ryc. 6. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND ECONOMIC GROUPS OF AGE IN 2014

As of 31 XII

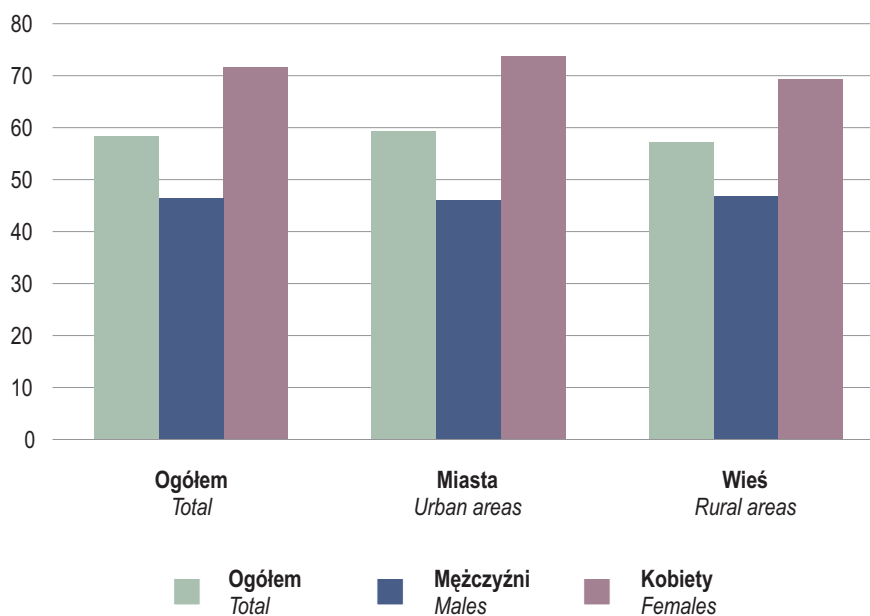

Ryc. 7. LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM WEDŁUG PŁCI W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE BY SEX IN 2014

As of 31 XII

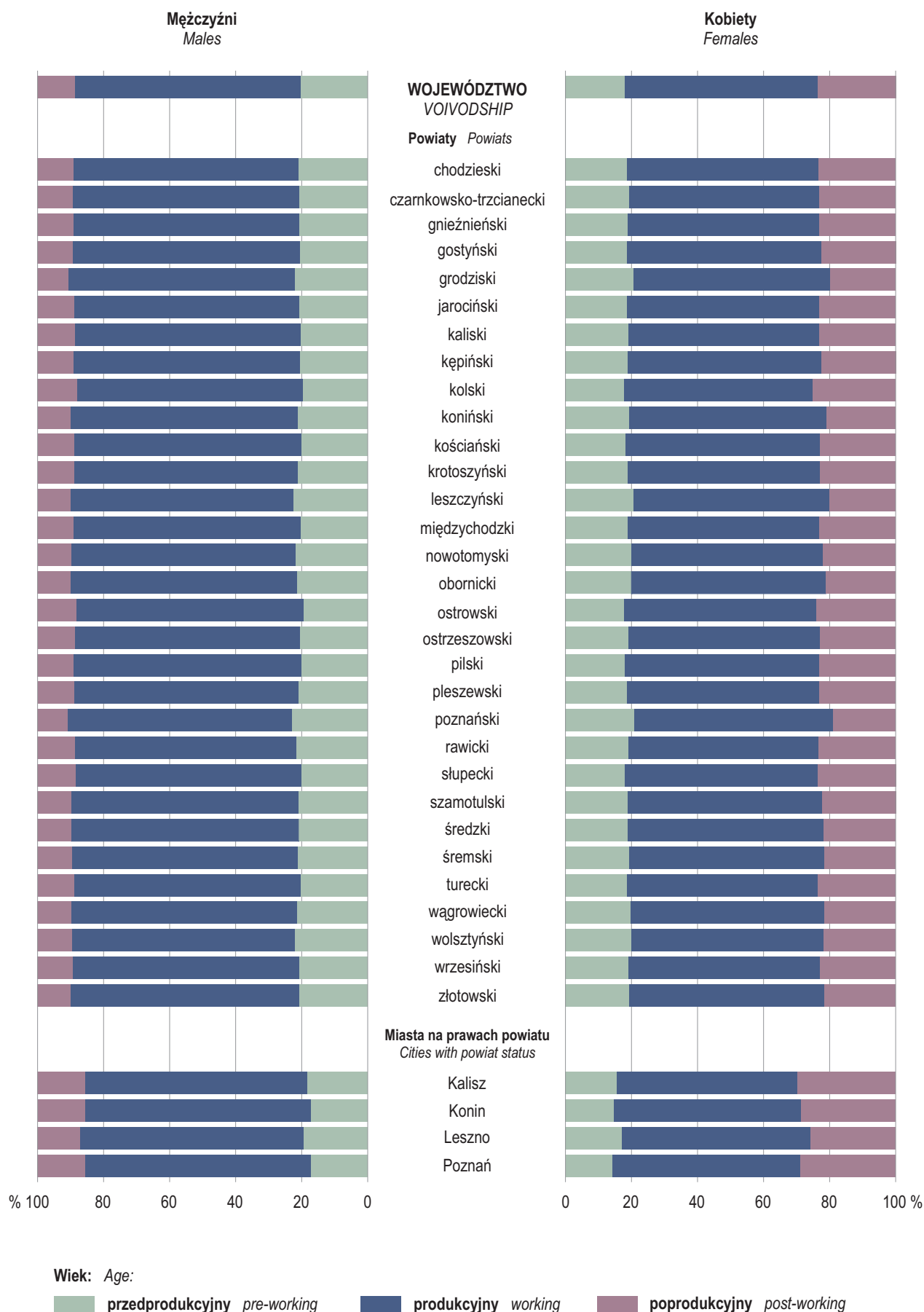

Ryc. 8. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI, EKONOMICZNYCH GRUP WIEKU I POWIATÓW W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX, ECONOMIC GROUPS OF AGE AND POWIATS IN 2014

As of 31 XII

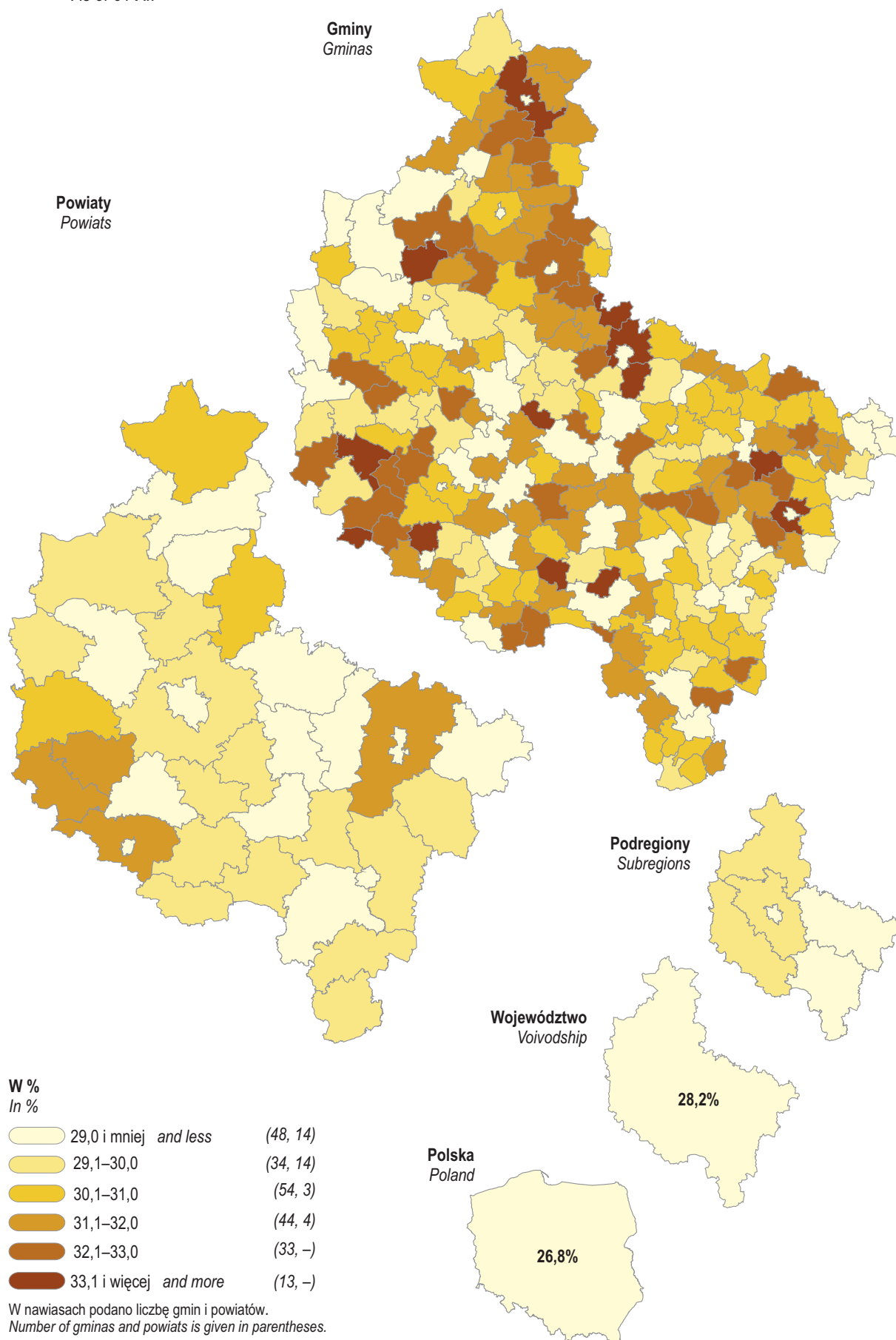

Ryc. 9. LUDNOŚĆ W WIEKU PONIŻEJ 25 LAT W % LUDNOŚCI OGÓŁEM WEDŁUG GMIN, POWIATÓW I PODREGIONÓW W 2014 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION AT AGE BELOW 25 YEARS IN % OF TOTAL POPULATION BY GMINAS, POWIATS AND SUBREGIONS IN 2014

As of 31 XII

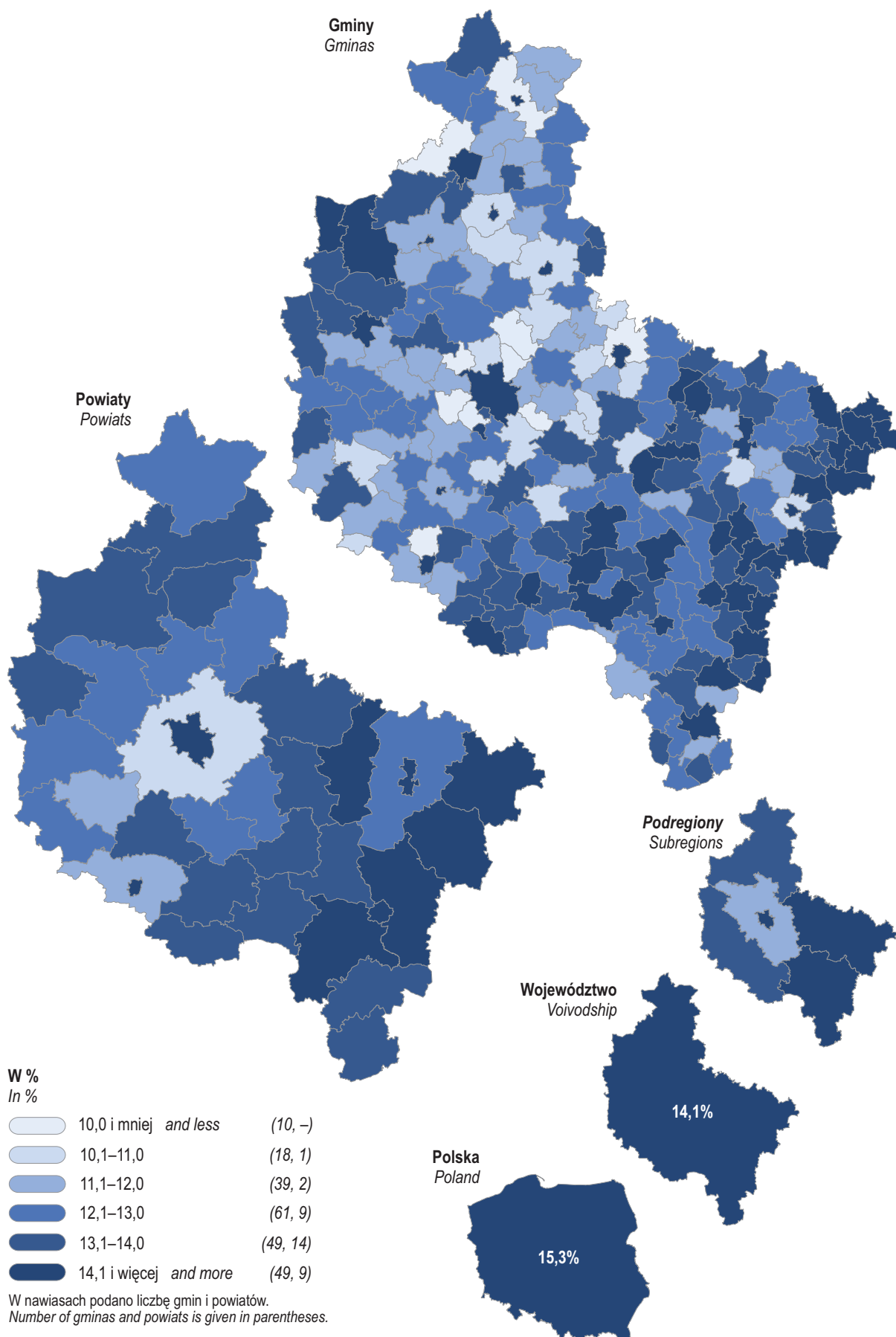

Ryc. 10. **LUDNOŚĆ W WIEKU 65 LAT I WIĘCEJ W % LUDNOŚCI OGÓŁEM WEDŁUG GMIN, POWIATÓW I PODREGIONÓW W 2014 R.**

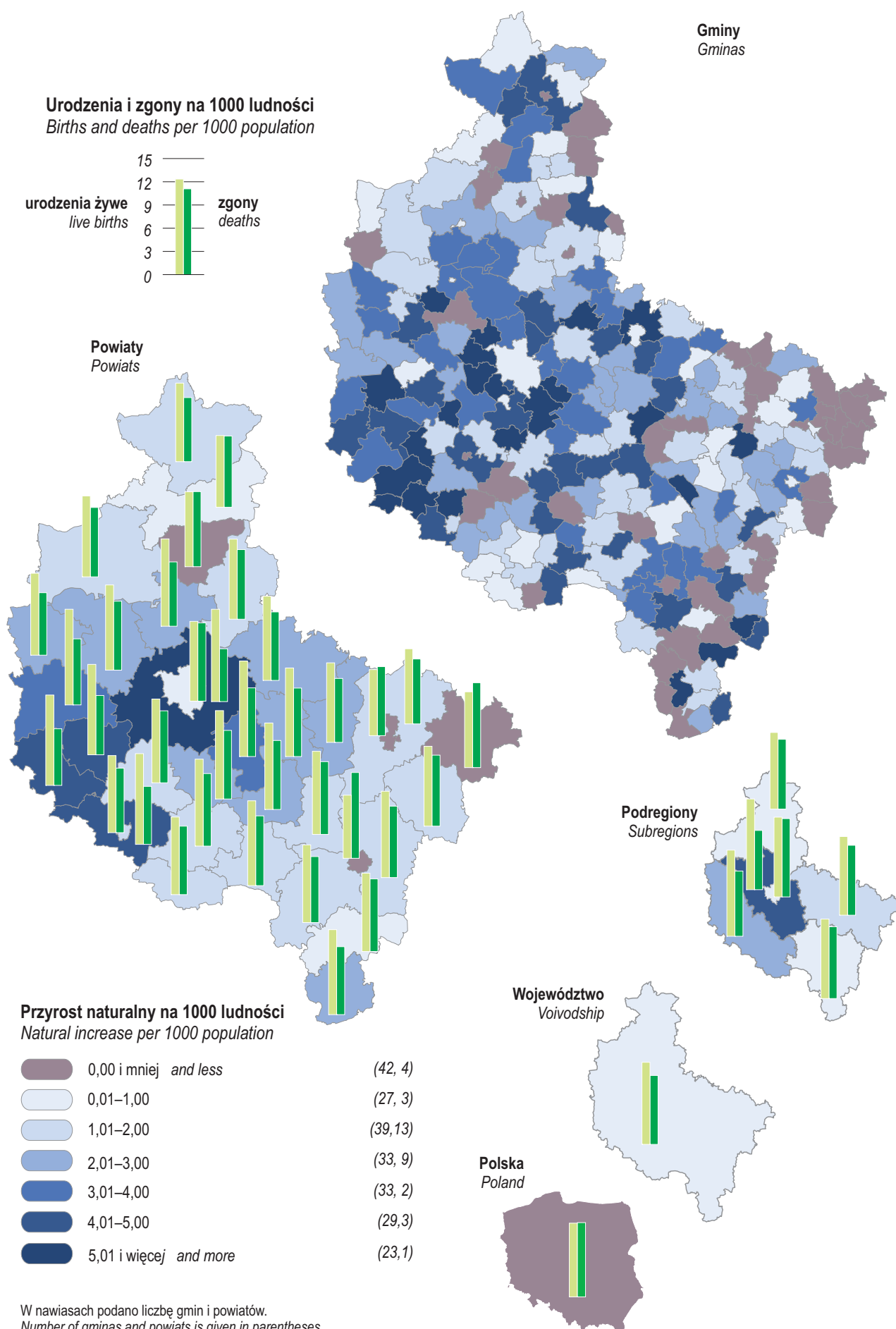
Stan w dniu 31 XII

POPULATION AT AGE 65 YEARS AND MORE IN % OF TOTAL POPULATION BY GMINAS, POWIATS AND SUBREGIONS IN 2014

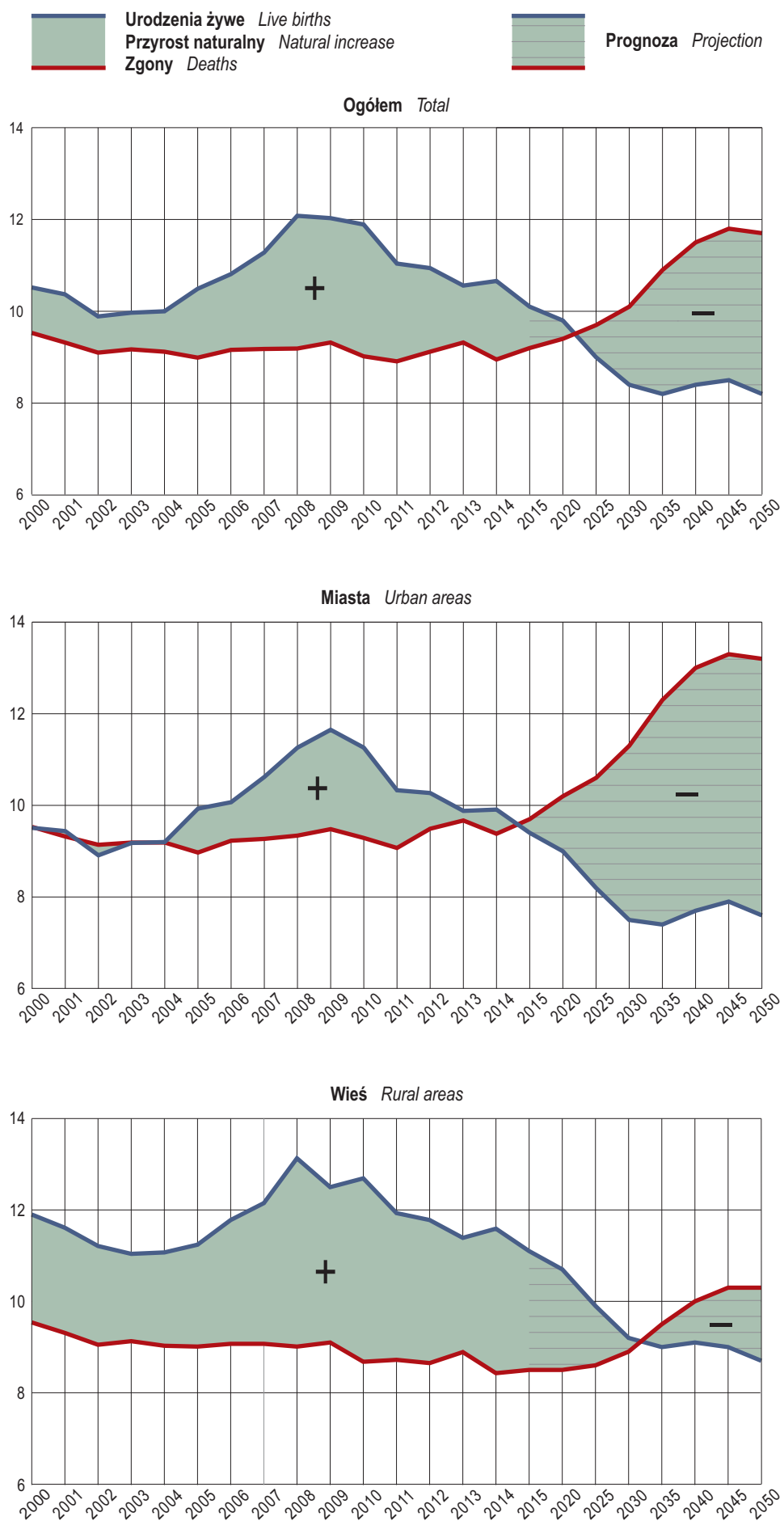
As of 31 XII

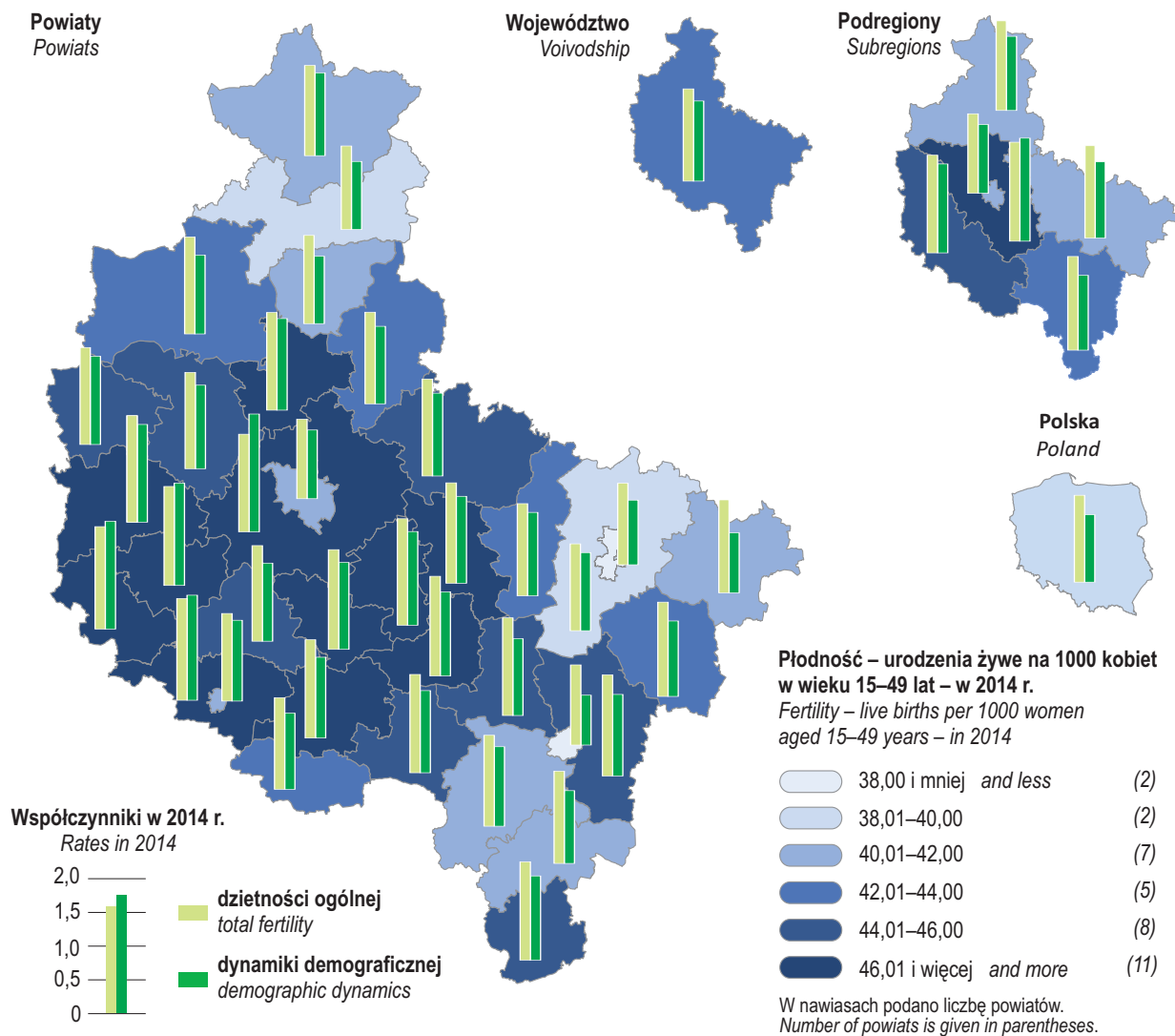
Ryc. 11. **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI WEDŁUG GMIN, POWIATÓW I PODREGIONÓW W 2014 R.**
VITAL STATISTICS BY GMINAS, POWIATS AND SUBREGIONS IN 2014

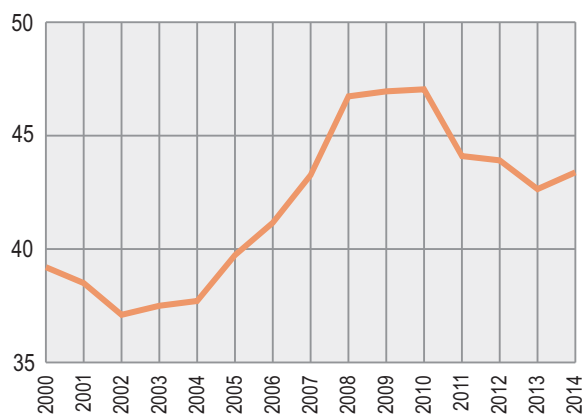
Ryc. 12. **RUCH NATURALNY NA 1000 LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS PER 1000 POPULATION

Ryc. 13. **PLÓDNOŚĆ KOBIEȚ I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

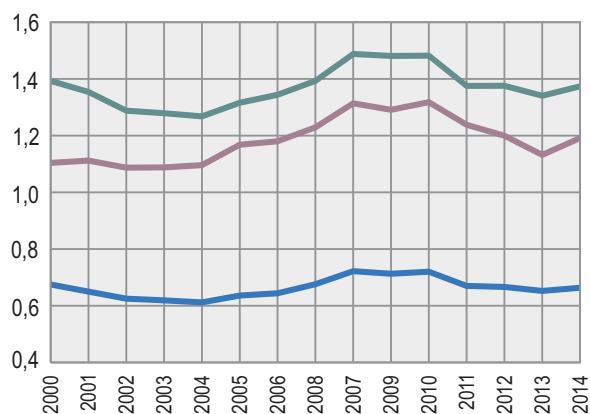

Plódnosc – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku 15–49 lat
Fertility – live births per 1000 women aged 15–49 years

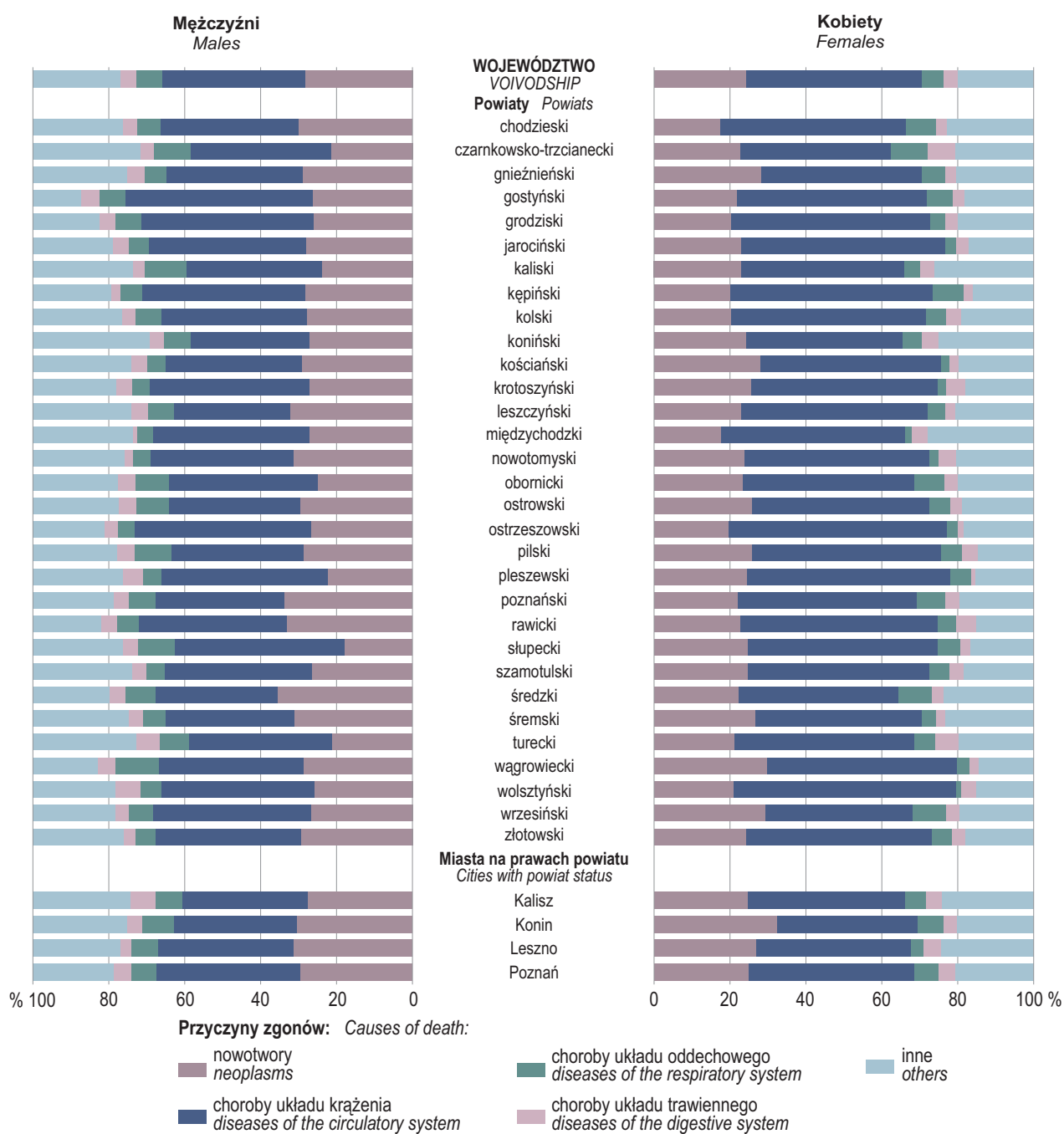

Współczynniki
Rates

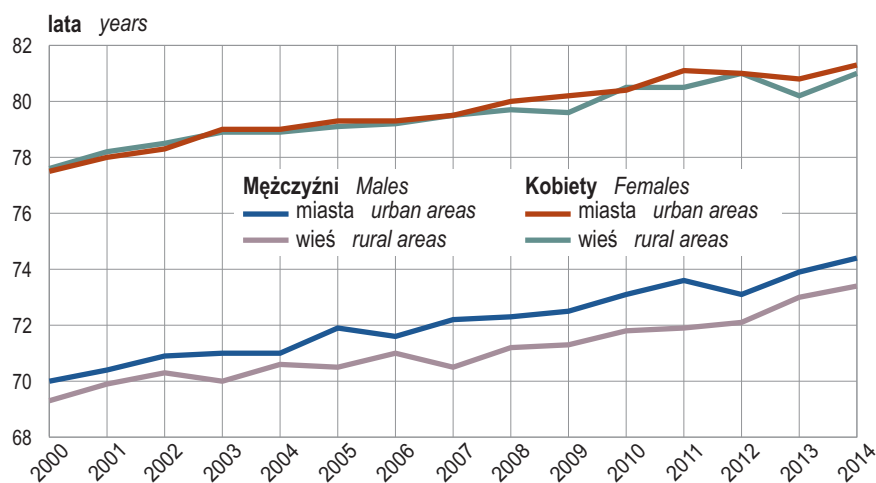
— **dziętności ogólnej** total fertility
 — **reprodukcji brutto** gross reproduction
 — **dynamiki demograficznej** demographic dynamics

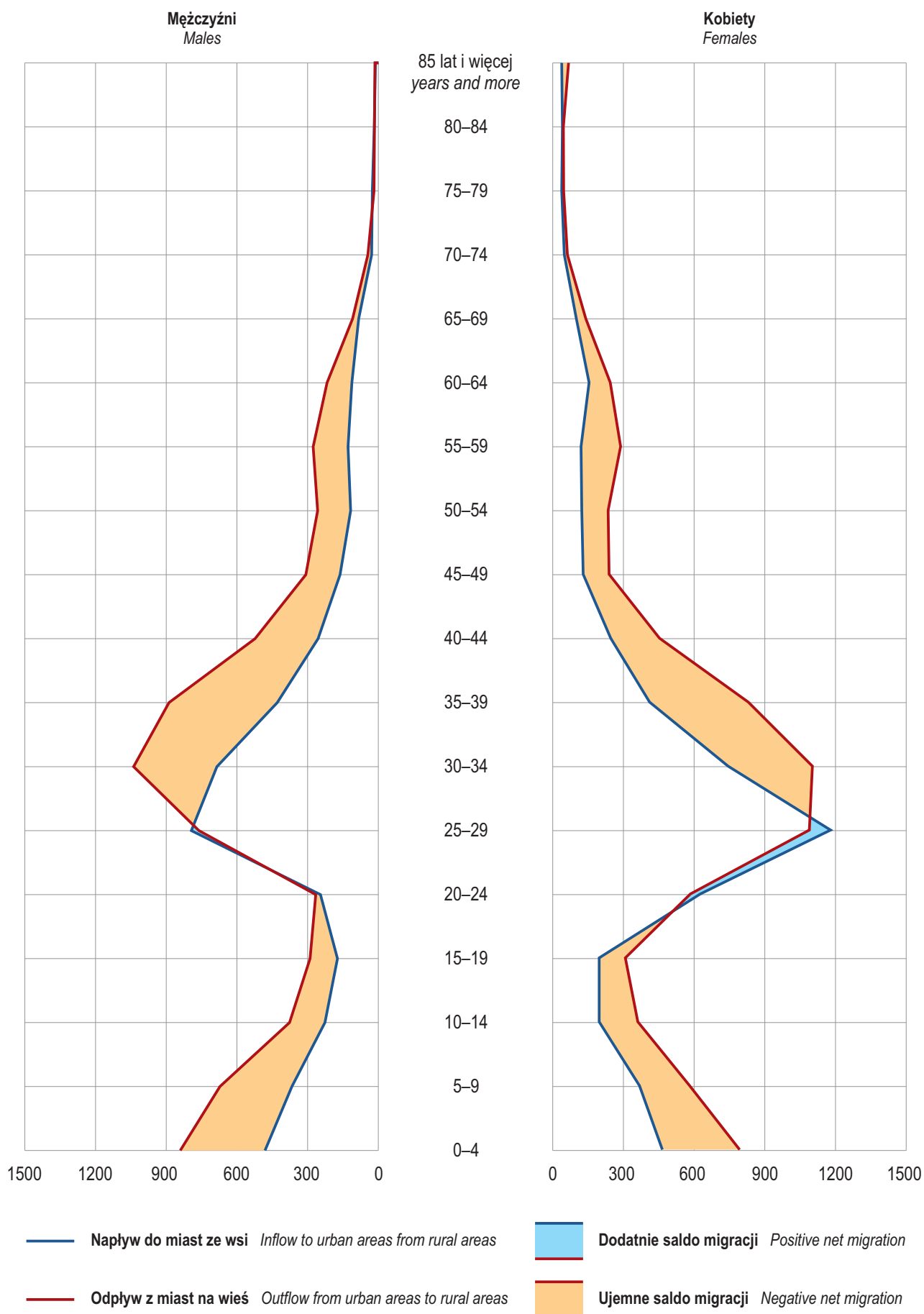
Ryc. 14. **ZGONY WEDŁUG PŁCI, WYBRANYCH PRZYCZYN I POWIATÓW W 2013 R.**
DEATHS BY SEX, SELECTED CAUSES AND POWIATS IN 2013

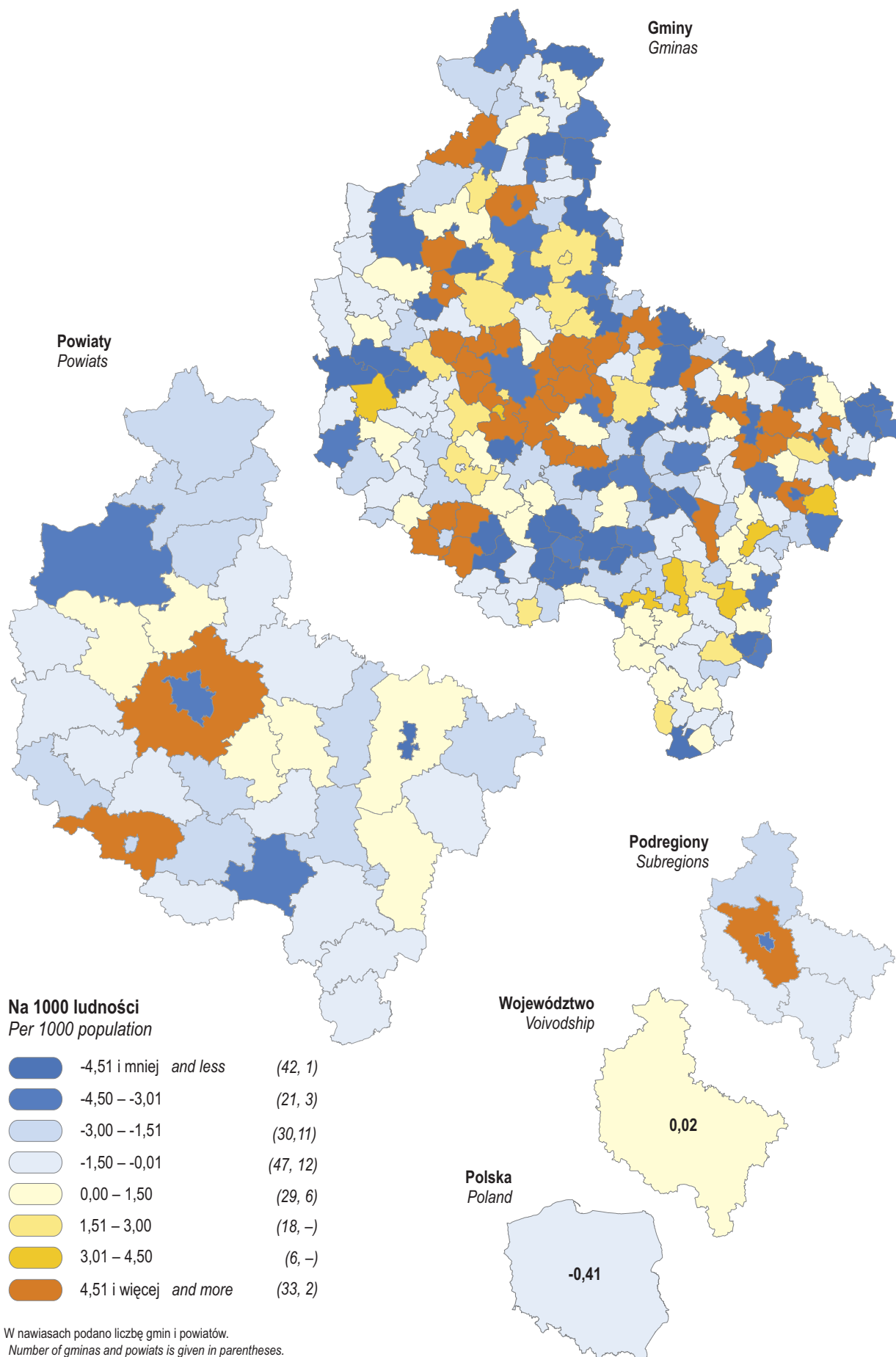
Ryc. 15. **PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALESZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT**
LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE

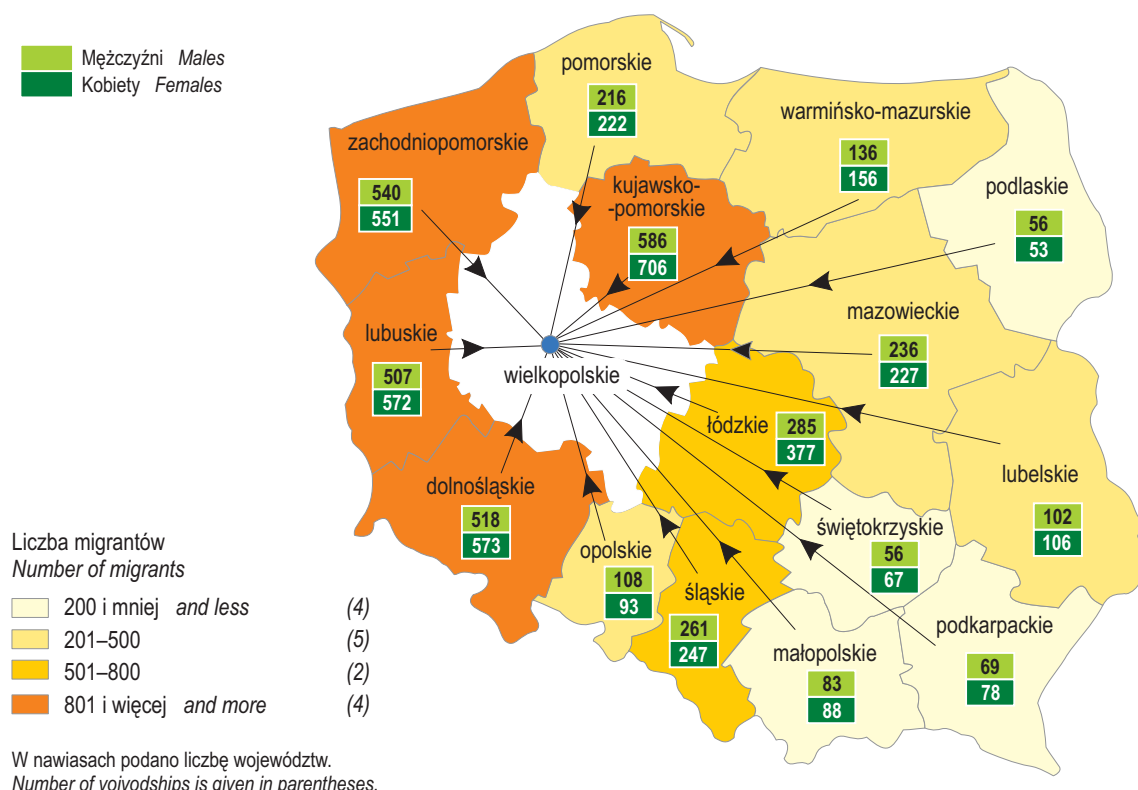
Ryc. 16. **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
MIGRANTÓW W 2014 R.
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE
OF MIGRANTS IN 2014

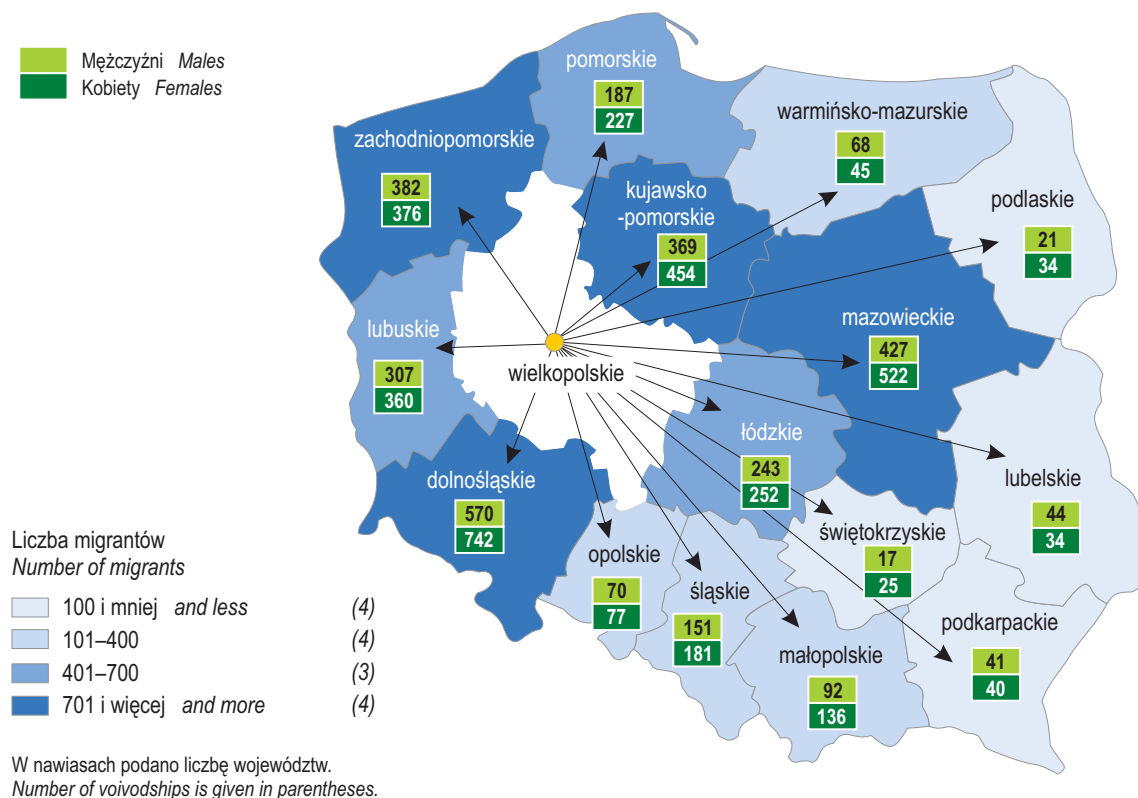
Ryc. 17. **SALDO MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH I ZAGRANICZNYCH NA POBYT STAŁY WEDŁUG GMIN, POWIATÓW I PODREGIONÓW W 2014 R.**
INTERNAL AND INTERNATIONAL NET MIGRATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY GMINAS, POWIATS AND SUBREGIONS IN 2014

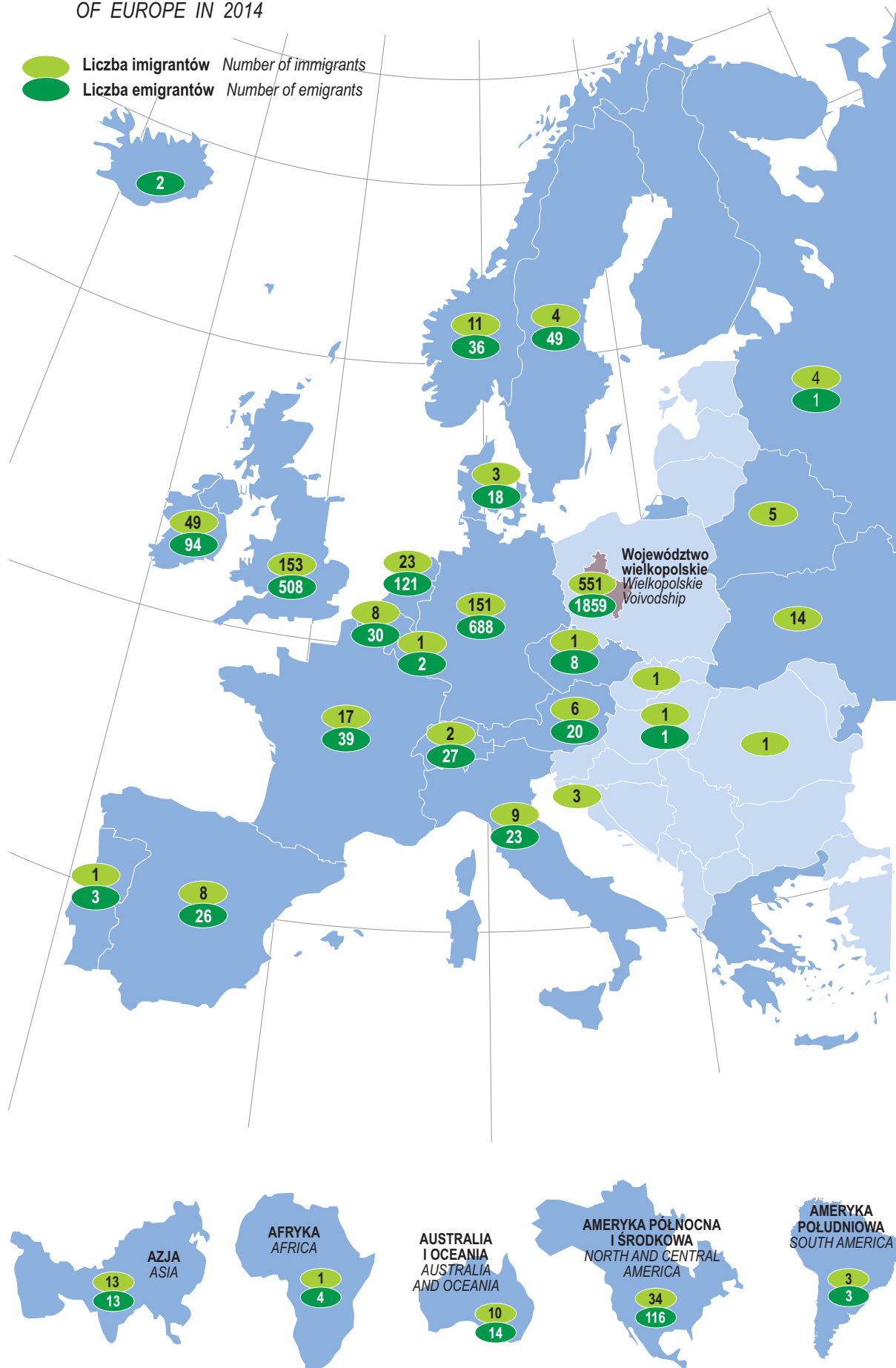

Ryc. 18. **NAPŁYW MIGRANTÓW Z INNYCH WOJEWÓDZTW DO WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI W 2014 R.**
INFLOW OF MIGRANTS FROM OTHER VOIVODSHIPS TO WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX IN 2014

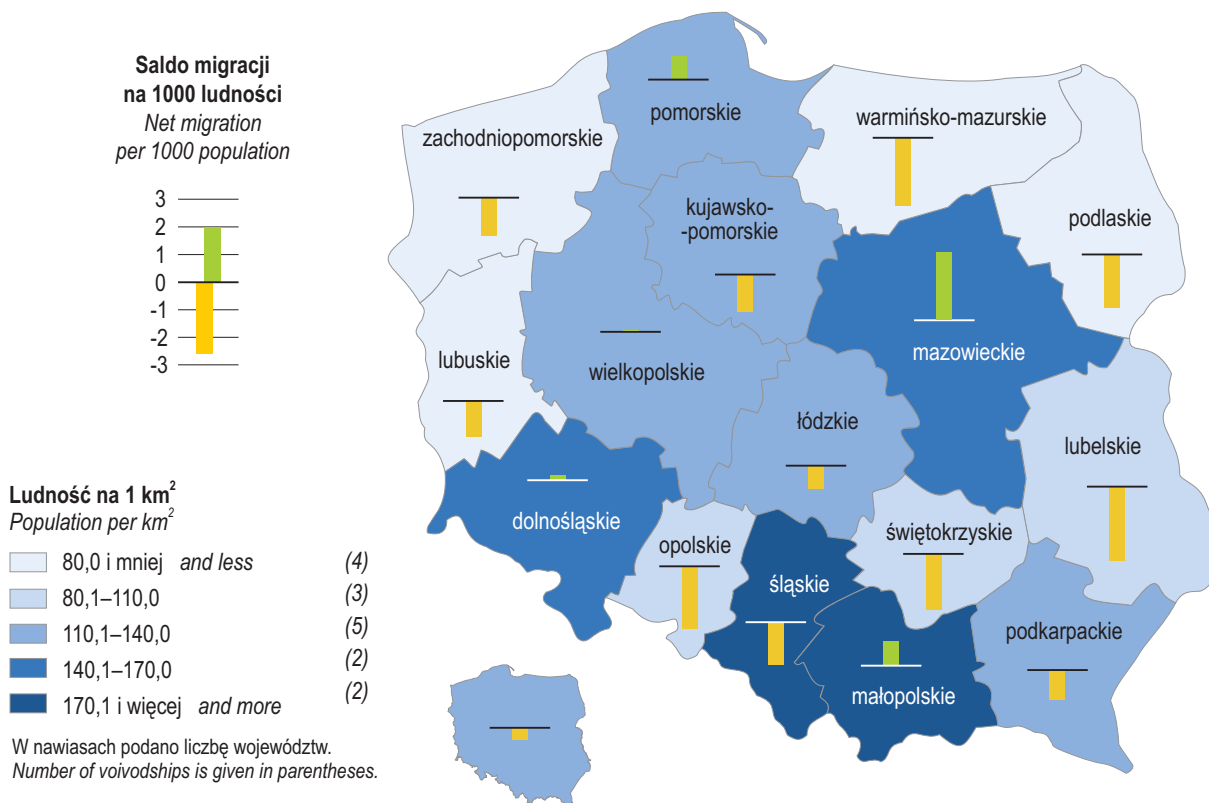

Ryc. 19. **ODPŁYW MIGRANTÓW Z WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO INNYCH WOJEWÓDZTW NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI W 2014 R.**
OUTFLOW OF MIGRANTS FROM WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP TO OTHER VOIVODSHIPS FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX IN 2014

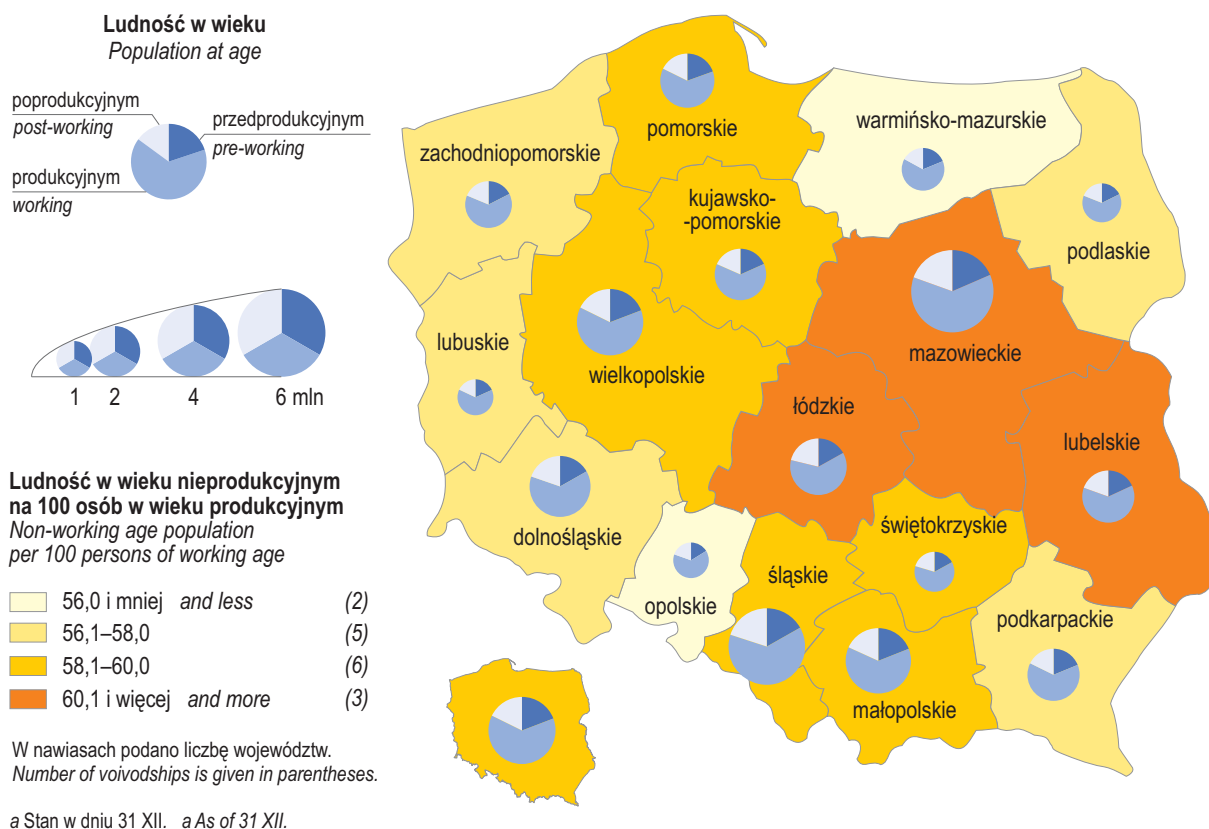

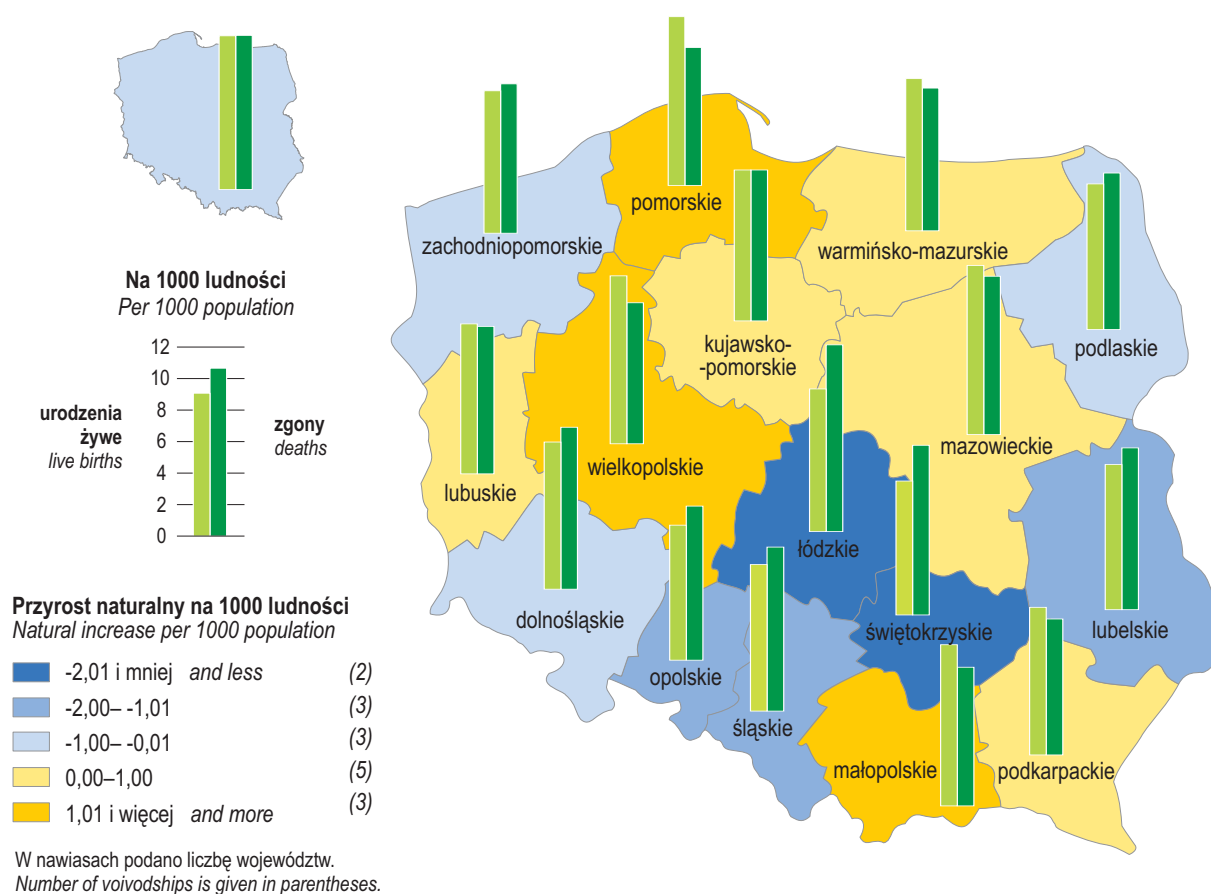
Ryc. 21. **GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA^a I SALDO MIGRACJI WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2014 R.**
POPULATION DENSITY^a AND NET MIGRATION BY VOIVODSHIPS IN 2014

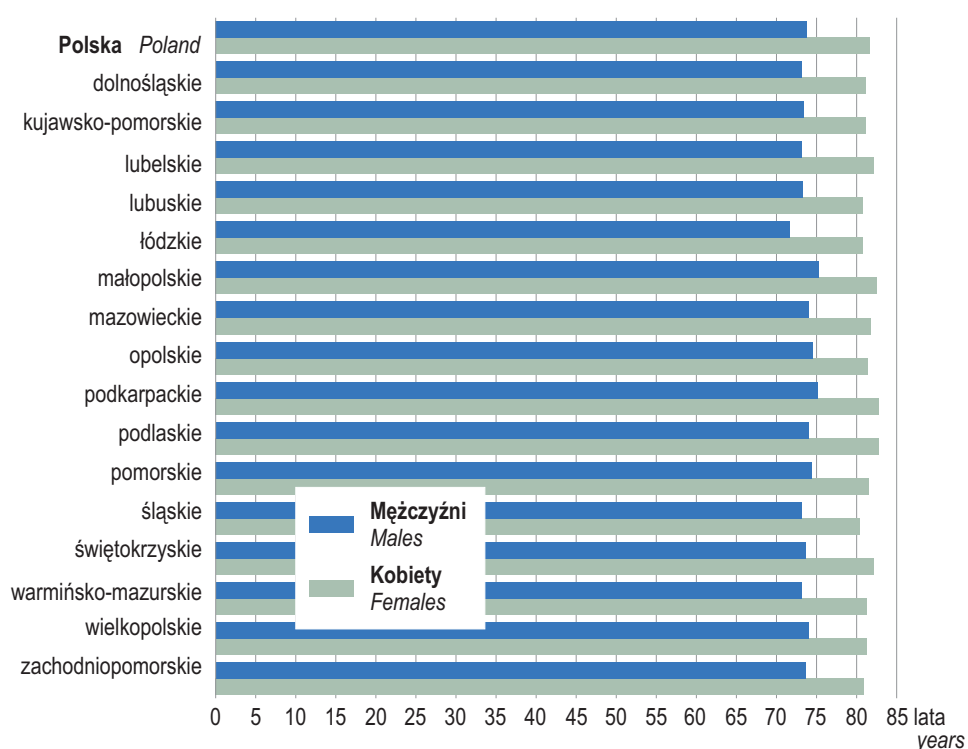
Ryc. 22. **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM^a**
WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2014 R.
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a BY VOIVODSHIPS IN 2014

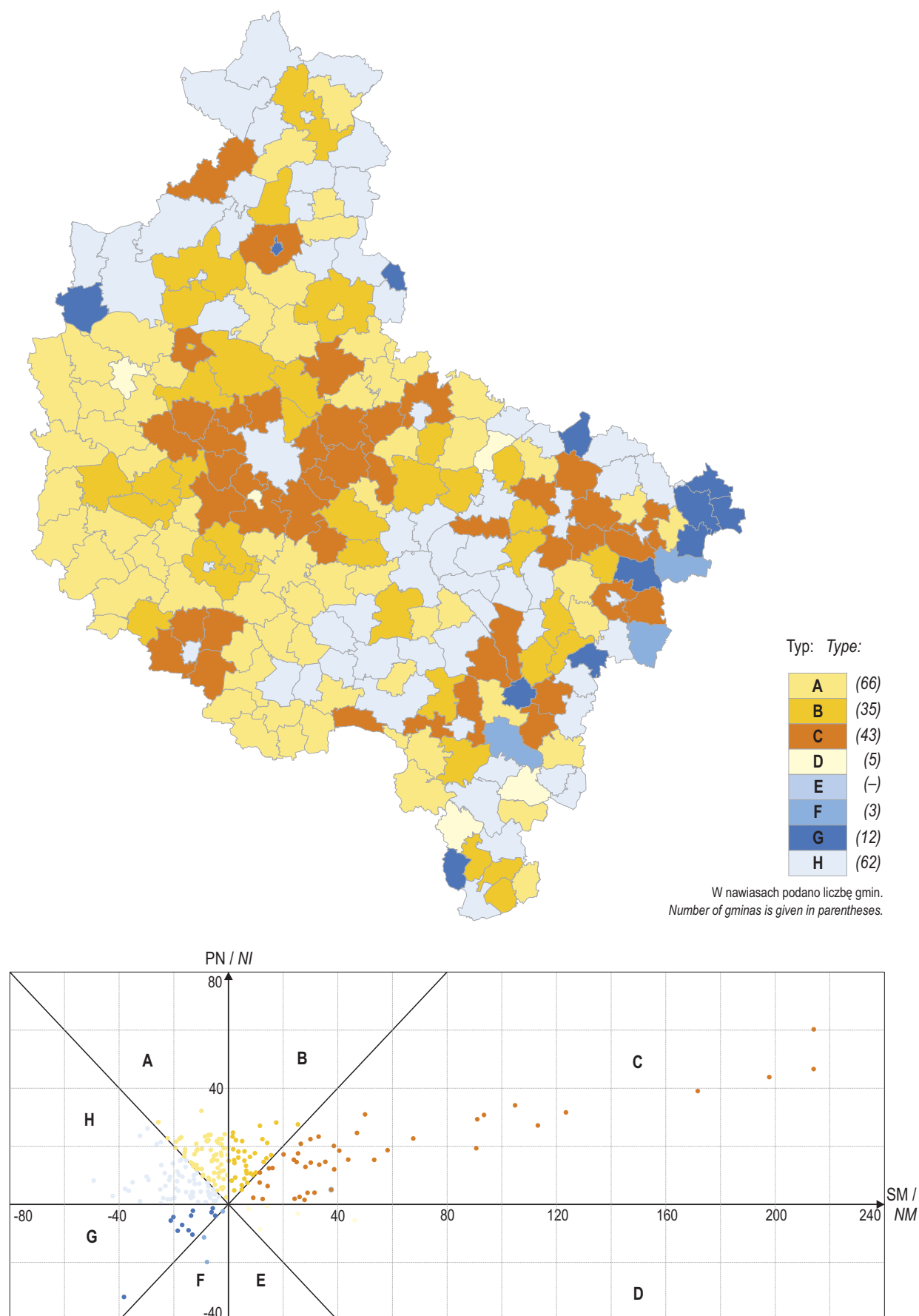
Ryc. 23. **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2014 R.**
VITAL STATISTICS BY VOIVODSHIPS IN 2014

Ryc. 24. **PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT**
WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2014 R.
LIFE EXPECTANCY AT 0 AGE BY VOIVODSHIPS IN 2014

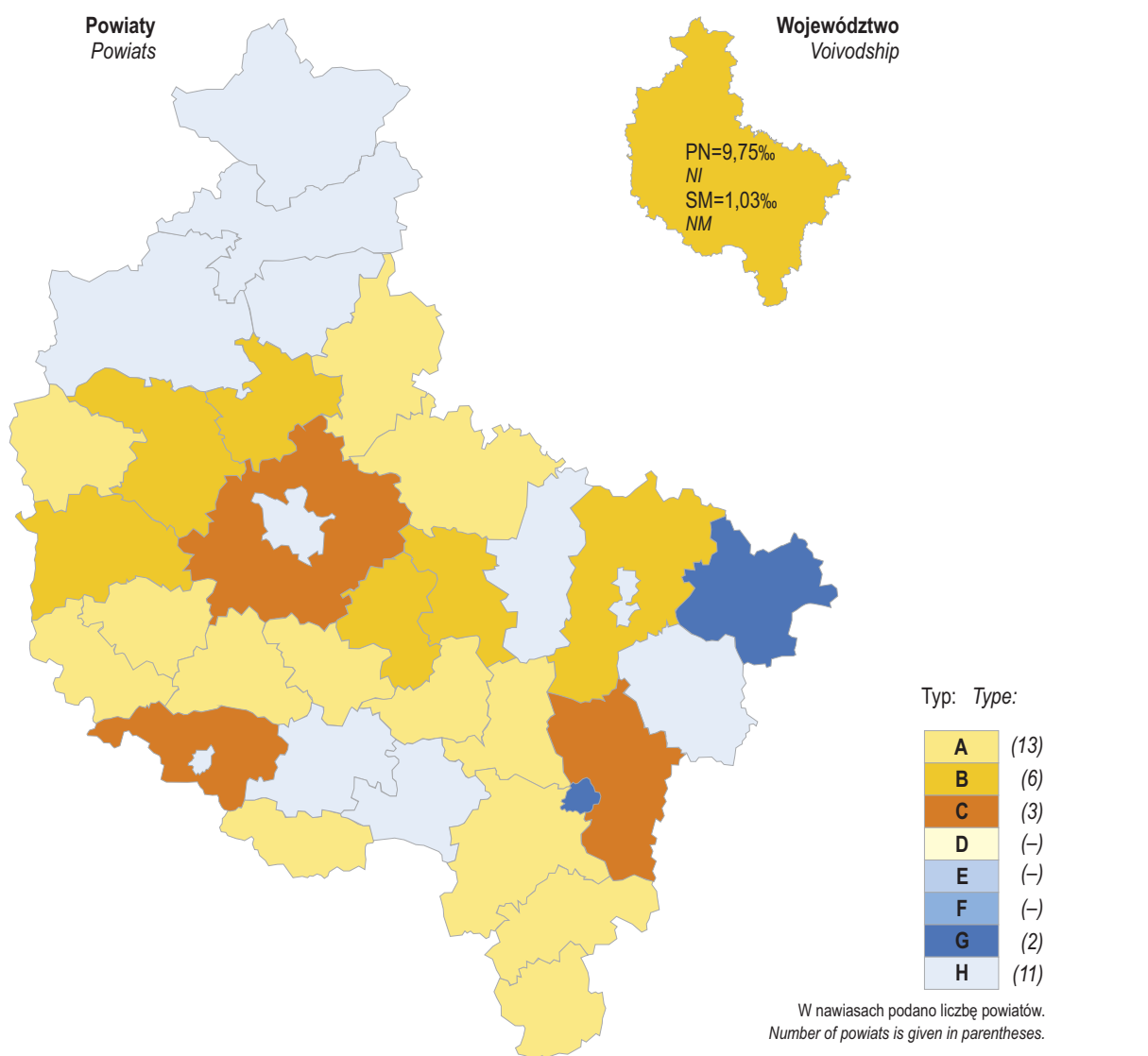
Ryc. 25. **TYPOLOGIA DEMOGRAFICZNA GMIN WEDŁUG METODY WEBBA^a W LATACH 2010–2014**
DEMOGRAPHIC TYPOLOGY OF GMINAS BY WEBB'S METHOD^a IN 2010–2014

^a Patrz uwagi metodyczne, ust. 1 na str. 17–18; typy wyznaczone na podstawie skumulowanego przyrostu naturalnego (PN) na 1000 ludności i skumulowanego salda migracji (SM) na 1000 ludności z lat 2010–2014.

^a See methodological notes, item 1 on page 17–18; types were calculated on the basis of accumulated natural increase (NI) per 1000 population and accumulated net migration (MN) per population from 2010–2014.

Ryc. 26. **TYPOLOGIA DEMOGRAFICZNA POWIATÓW WEDŁUG METODY WEBBA^a**
W LATACH 2010–2014
DEMOGRAPHIC TYPOLOGY OF POWIATS BY WEBB'S METHOD^a IN 2010–2014

^a Patrz uwagi metodyczne, ust. 1 na str. 17–18; typy wyznaczone na podstawie skumulowanego przyrostu naturalnego (PN) na 1000 ludności i skumulowanego salda migracji (SM) na 1000 ludności z lat 2010–2014.

^a See methodological notes, item 1 on page 17–18; types were calculated on the basis of accumulated natural increase (NI) per 1000 population and accumulated net migration (MN) per population from 2010–2014.